

Ukininkas

Prekė laikraščio:
Prusose iki parabežio 2½
markių arba 1,20 kap.
I Ameriką ir į kitas svetimas
žemes 4 marki.
I Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

LIETUVOS
UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

ĮSEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekė apgarsinimui: •
Už eilutę smulkaus
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 feningių.

Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!

Mūsų kova.

Jau buvo minėta „Uk-e“, kad lietuvių daugiausiai yra trukdoma tų lietuvių, kurie priguli nuo valdžios, kai va: prabaščių, mokintojų, vaitų, vaitininkų, šaltyšių ir kitų. Valdžia numano gerai, kad norint valdyt šalį reikia priištiti prie savęs žmones jeigu ne ryšiais meilės, tai nors ryšiais materialiais, ryšiais išmokymo ir naudos. Nors ir algos, kurias, moka valdžia, susideda iš žmonių pinigų, nors ir tie žmonės, ką ima nuo valdžios algas, tarnauja ne valdžiai, bet vis-gi valdžia gaspardauja kaip jai patinka ir su žmonių pinigais apseina taip, kaip su savais. Kolaik da pinigai yra žmonių rankose, tolaik valdžia prie jų negal preit, bet kaip tik žmonės syki sudėjo mokesčius, tai ir pasibaigia jų valia ant tų pinigų. Maskolijoje, kaip jau nesykį buvo minėta, žmonės atstumti yra nuo prigulėjimo prie viešpatystės rėdymo, o per tai yra atstumti nuo prižiūrėjimo išleidimo savo sudėtų pinigų. Dėlei tokios tvarkos daug lietuvių priguli nuo valdžios ir jai pataikauja, tarpe jų yra daugiausiai bailių vyrų ir, kas blogiausia, išdavėjų tėvynės — judošių.

Priminimas, graudėjimas, paniekinimas arba kitoki įrankiai mūsų kovai priešais naminius mūsų priešus yra per silpni ir ant jų vienų negali pasitikėt. Reikia, kad mūsų žmonės stengtųsi atsiliuosuoti iš po tokio jungo, kad mažiau prigulėtų nuo valdžios ir jos malonės.

Kokių būdu gali tai įvykti? Tai priguli nuo susistiprinimo lietuvių, nuo pakilimo žmonių susipratimo, nuo jų apšvietimo. Apšviestiems žmonėms lengviau yra kovoti priešais visoki prispaudimą, lengviau atsikratyt nuo vargų, kurie juos spaudžia ir lengviau yra kovoti už savo geresnį buvimą ir laisvę. Jeigu tarp valsčionių būtų didesnis susipratimas ir vienybė, tuomet sunku būtų valdžiai įstatyti ant žmonių nekenčiamus vaitus, raštininkus, šaltyšius arba kaimo mokintojus ir sunku būtų valdžiai priversti laikyti savo valsčiuje neapkenčiamus

samdininkus, kurie nesirupina apie žmonių, bet tik apie savo ir valdžios naudą. Taip-gi valsčiui reiktų stengtis paimti į savo rankas ne tik išmokėjimą algų savo „činovninkams“, bet ir valią padidinti arba sumažinti tą algą, duoti dovanas pinigiskas arba uždėti baudas (striopas) už nusikaltimus prieš valsčių. Be to yra da viens gers vaistas nuramdymui valsčiaus priešininkų ir valdžios apaštalų — kyšiai ir „pylos“. Kaip musės ant medaus taip eina valdžios „viernieji“ tarnai ant visokių dovanų, kyšių. Kyšiai yra pas mus paprastu daiktu ir duodami yra jie arba grynais pinigais arba daiktai. Žemskiai, vaitai, raštininkai ir tuli iš pavienių činovninkų ima „pylas“ tankiausiai grūdais. Tos pylos yra tuom geros, kad jos duodasi ant metų ne padaug ir kartais nuo viso valsčiaus. Tik, žinoma, teks budas šelpimo turi bet atliekamas su apsižiurėjimu ir terp šelpėjų tur but vienybė ir susipratimas. Tokias pylos geriau būtų mokėt ne nuo vardo kiekvieno ukininko skyrium, bet nuo vardo valsčių, arba kaimų ir iš to turėtų turėt naudą visi valsčiaus gyventojai. Jeigu koks valsčius moka suvaldyti savo ponus be kyšių ir be „pylų“, tai žinoma yra da geriau.

Tą pat galima pasakyt ir apie lietuvių priešininkus. Jeigu lietuvių priešininkai bus žmonių niekinami ir neapkenčiami ir jeigu jiems nenaudinga bus užtraukti ant savęs žmonių neapykantą, tuomet jie daugiau rupisės žmonėms iškikti, arba nors nepastoti jiems kelio. Be to reikia atmyti, kad svarbu yra mums šelpti nukentėjusius už lietuvių, nės per tai mes sumažiname prigulėjimą mus darbininkų nuo valdžios. Lietuvių tauta jau suprato tai ir pernai siuntė aukas ant kantintinių į „Uk-o.“ red., o neseniai susitvėrė 2 tam tikros draugystės: Raudono kryžiaus, kuri pernai išdalino nukentėjusiems už lietuvių 130 rub.*) ir „V. Kapso draugystė“, kuri surinko jau 47 rub.

*) Žr. „Varpa“ N 3.

Ukininkų draugystės Belgijoje.

Belgija yra tai nedidelė viešpatystė, kur yra apie 7 mil. gyventojų, bet jos gyventojai yra darbštus, sumanus, apsišvietę ir kituose užsiėmimuose pralenkia net savo kaimynus prancuzus ir anglius. Kitos Belgijos draugystės veda savo reikalus svetimose šaliose, da-gi sostapilėse kitų viešpatysčių ir nemažą iš to turi pelną. Paskutiniuose metuose, o ypatin-gai nuo 1893 m. pradėjo platintis Belgijoje teip-gi kaimiečių draugystės. 24 d. gruodžio 1899 m. Bruxellėje buvo „Žemdirbystės Kongresas“,*) ant kurio buvo atkeliavę teip-gi daug ukininkų-pasiuntinių nuo ukiškų draugysčių. Ant to kongreso buvo daug kalbėta apie ukininkų dabartinį padėjimą ir apie jų reikalus.

Pirmiausiai atkreipta buvo atida kongreso ant didelio augimo draugysčių paskutiniuose metuose. Visos jos susideda tik iš vienu ukininkų, kurie susitelkę gelbti vieni kitus, arba atlieka kokius nors reikalus, kurie dirbant iš vien atneša jiems didesnę naudą, ne kaip dirbant skyrium. Vienos draugystės turi įsikurusios savo bankus, kurie skolina pinigus kitiems arba tik savo sąnariams ir priima pinigus ant palukanų, kitos draugystės apsisergti savo gyvulių nuo galinčio kartais atsitikti gyvulių maro, trečios — superka ir pardavinėja medigą laukams įkirsti (pav. kaulmilčius), ketvirtos — užsiima pienininkyste, penktos — superka ir pardavinėja pašarą sėklą, ukininkystės mašinas, padarus ir tt. Iš viso tokių draugysčių 1899 m. buvo 602, 1898 m. buvo draugystėse 48747 sąnarių, o vartojamas kapitalas daėjo iki 12 milijonų franku (apie 5 mil. rublių). Kad aiškiai būtų matyt veikimas tokių draugysčių ir jų nauda prisizūrėsime arčiau pienininkystės draugystėms.

Pienininkystės draugystė turi savo pieninyčią, kur suverčamas yra sąnarių pienas, mieruojamas ir sveriamas. Toj pieninyčioj yra nupirkti visoki prietaisai darymui sviesto, surių. Iš ten sviestas ir suriai, o ir pats pienas siunčiami yra į visokias pardavyklas. Iš pieno produktų Belgijoj yra apgarsėjęs t. v. Limburg'inis suris. Gale metų pelnas draugystės dalinasi pagal tai, kiek kas pristatęs yra pieno.

1899 m. 1 d. sausio buvo tokių draugysčių 258, iš kurių 85 turėjo garo mašinas sviestui mušti ir suriams rangti. Iš viso pienininkystės draugystėse buvo 24519 sąnarių, kurie turėjo 71443 karves. Parduota pieno už 125372 fr. surio — už 116856, sviesto — už 12507614, kitų produktų — už 52947, iš viso parduota

už 12,802,785 fr., arba vidutiniškai kiekviens sąnarys pardavė pieno už 522 fr. (apie 200 rub.)

Laikas būtų ir lietuviams susiprasti ir pradėti kurti tarp savęs ukininkų draugystes, juo kad tos draugystės nėra valdžios uždraustos. *Sl.*

Parodos Reikalai.

Lietuviškai parodai rengiama yra grinčia vidutiniško ukininko, kurioje bus pastatytos kelios figūros lietuvių tautiškuose parėduose. Grinčioje bus pastatyti toki daiktai, koki joje paprastai randas. Priešais grinčią ir iš šonų bus pastatytos spintos su stiklinėmis durimis knygoms ir kitokiems daiktams parodyti. Ant sienų prieš grinčią bus iškabintos istoriškos mapos, paveikslai mus garsesniųjų raštinių etc.

Ikšiol (1 d. kovo) da nedaug buvo atlikta dėlei daugelio kliučių. Bet dabar jau yra daug kliučių prašalinta ir darbai prasidėjo: nupirktos 2 stiklinės spintos apsteliuotos grinčiai sienos, suderėtas tepliorius grinčiai ištaisyti ir tt. Iki 1 d. balandžio bus grinčia įtaisyta ir sustatytos spintos su daiktais ir knygomis. Iki tai pačiai dienai gal bus padarytos ir figūros, teip kad liks da 2 nedėlios geresniam užbaigimui ir papildymui parodos.

I Paryžių yra atsiųsta 39 fotografijos iš Prūsų Lietuvos, 79 iš Kauno gub. ir 4 fotografijos iš Suvalkų gub. 2 d. kovos atėjo knygos iš Amerikos su jų katalogu, teip-gi atėjo surašas knygu — atspausų gotiškėmis litaromis. Ne-užilgo, kaip rašo knygius parodos komiteto Amerikoje, bus atspausstas teip-gi papildymas „Statistikos“ Zanavykučio. Pagal katalogą lietuviškų knygų bus atspausstas sutrumpintas katalogas prancūziškoje kalboje.

Bet to, kaip rašo mums knygininkė Parodos Komiteto Europoje, atsiųsta yra į Tilžę iš Kauno gub. skrynja su pavyzdžiais naminės ukininkų išdirbystės, tarpe kurių randasi gražiai išmarginta lazda, kurpės etc.

Paryzius, 2 d. kovo.

Daumantas.

Korespondencijos.

Suvalkų gub.

Senapilės pav. *Pilviškiai*. Per jomarką (kokį? Red.) keli iš miesčionių susitarę užpuolė ant kelių vyrų ir umam laike vieną papjovė, o kitą teip supjaustė kad kas žin, ar kas bus iš jo. ar ne. Užmuštojo pravardė Buzukas, kuris teip-gi buvo, kaip žmonės pasakoja, didelis peštukas. Iš miesčionių didžiausias peilinis — A. Balsys paprastai vadinamas „Antražiemiu“. Žmogžudžiai visi yra suimti.

*) Kongresas tai yra didelis susivaižiavimas, apimantis reikalus vienos arba daugelio viešpatysčių, arba ir visų viešpatysčių.

Per tą patį jomarką vienam žmogui (kokiam?) pavogė apie 200 rub. Spėja ant žydų. Ž.

Pilviškiai. Beveik ant kiekvieno metturgio (jomarko) į Pilviškius atvažuoja iš Vilkaviškio trys arba keturi jauni žydukai. Jie jie paprastai sukinėjasi apie gyvuolius, priėję patys dera arba kitam meklėriuoja, ir trinasi daugiausiai apie traktierines ir monopolinį kromą. Visas jų siekis per jomarką yra tame, idant gerai nutėmyti, kas ką parduoda ir kur pinigus išsideda, kad paskui nusitaikius visą žmogaus laimą iš kišenius ištraukti, per-ką juos ir vadina „kišeniais. Tuos žydukus jau daugelis pažįsta ir moka nuo jų apsisaugoti, vienok da jiems pasiseka nevieno kišenelį gudriai apžiūrėti. Prieš kalėdas per vieną jomarką tulam ukininkui, besigrudžiant į monopolinį kromą, ištraukė iš kišenius apie 60 rublių, per kitą jomarką kitam ukininkui pavogė teip-gi iš kišenius apie 50 rublių, o per šitą pusiauziemio prekybos Ziuriu-Gudelių (Pažerių valsčiaus) ukininkui Jakelaičiui išvadino iš kišenius net 168 rublius. Mat, jisai pardavė porą jaučių ir, turbūt karvę ir nuėjo gerti „magaryčių, pinigų-gi išsidėjo į skrandos kišenį iš viršaus. Teip jam bemagaryčiuojant, pasijuto, juog žydukas traukia ranką iš kišenius ir tuojaus sprudo per duris lankan, o su juom drauge da trys žydukai bėgo paskui. Jakelaitis tajį pirmutinį greit nusitvėrė, bet kiti bematant pasikavojo. Jisai pagautajį tuojaus nuvedė į policiją, ten jį gerai iškratė, bet pinigų pas jį nieko nerado, — matyt, jis spėjo perduoti katram-nors anųjį. Vagi uždarė į kalėjimą. Sako, esą liudininkai, ką buk užtėmyję žyduką bekišant ranką į kišenį. Tai-gi matote, kad pinigai reikia gerai pasikavoti ir saugoti; jug ne tik Pilviškuose, bet ir visur per jomarkus buna daug kišenių vagių ir gana tankiai atsitinka panašios vagystos.

Gulbinas.

Vilkaviškis. Vaziuodams per Vilkaviškį užėjau pažiūrėt arbatinės. Už stalelio jau sėdėjo pora žmonių ir keli žydukai prie stiklo arbatos. Aš paprašęs arbatos apsidairiau po kambarį. Viskas čion išrodo, kaip karčiamoje tikrai ką butelių nėra: staleliai su kedėms toki jau, ant sienos laikrodis, kampe išpraustas toks pats abrozės su „šventa“ lempa. Lenkė šinkarka padavė man arbatos. Ji nors moka lietuviškai, bet greičiau griebiasi maskoliškai arba lenkiškai: mat iš surinktų už arbatą nuo žmonių pinigų, ji gauna nuo užžiūrėtojų, gudų, 25 rublius algos.

Begeriant man arbatą, įėjo kareivis, maskolukas ir ėmė rėkt kokią ten maldą.

Moters susiglemžusius skepetas ir nuspiovusios po porą sykių, kaip gurint, teip gurint per duris. Maskoliukas giedojo apie 8—10 minutų. Žydukai šipsavo.

Po maldai šinkarka pasiulė jam arbatos. Maskolius atsakė, juog perpilnai atsigėręs pas popą prieš ateisient ir ėmė girtis, juog jam esą prisakyta nuo popo laiks-nuo-laiko užeidinėt ir melstis garsiai ne tik čion, bet ir karčiamose kur tik esąs abrozės, kad pripratint mūsų žmones prie savo maldų.

Tiesą sakant, man vis labai keistais išrodė maskolių pasigyrimai, buk monopolis ir tos arbatinės tai žmonėms ant naudos rundo taisoma. Na, apie monopolį, tai labai buvo aišku, kad-tai tikras melas, nės čionai rundas ne girtuoklystei sumažinti užvedė tą naujieną, bet savo yrančiai kasai prilaikyti. O arbatinės — tai irgi išeina jau pačioj pradžioj tikrais maskolystės ir pravoslavijos lizdais. Čionai kampuose maskoliškos ikoros, čionai randasi maskoliškos knygos ir laikraščiai, čionai dažnai pardavikės tik maskoliškai kalbina svečius, čionai ant galo pagalios pradeda lankytis maskolių „misijonieriai“ pratinti mus katalikus prie pravoslaviškų maldų. Ar-gi neišlindo yla iš maišo? Ak mums iš to bėdos didelės nėra. Mes jau žinome gerai savo „prietelius“—maskolius ir nuo jų užvedimų seniai jau perstojome gero dėl savęs laukę: jug neberekalo *Ukininkas* kiekviename numeryje rodo pasalomis kandančius maskolių užmanymus. Ne, maskoliai! jus mus ne savo „čainėmis“ neprigausite!

Vilkaviškis. Prie pat Pilviškių miestelio prieina Vilkaviškio parapija, pertai apie dešimtis artymesniųjų kaimų Vilkaviškio parapijos padarė sueigą ir nutarė prisirašyti prie Pilviškių parapijos, dėlei sekančių priežasčių: kad į Vilkaviškį yra nuo 10 iki 14 verstų tolio, o į Pilviškius, katriems toliausiai, tiktai 4 verstai, — pertai į bažnyčią nedėldieniais eina į Pilviškius, pas ligonių kunigą veža iš Pilviškių, krikštyt ir mokint vaikus gabena į Pilviškius, — abelnai visus reikalus atlikdami Pilviškuose, norėtų ir prie parapijos prigulėti Pilviškių. Ištrauką iš nusprendimo prašymo jie jie nusiuntė vyskupui, ir antrą gubernatoriui, kaipo svietiška valdžiai, kad teiktųsi nuo Vilkaviškio parapijos atskirti, o prie Pilviškių pridėti. Neužilgo nuo vyskupo atsiųstas buvo Naumiesčio pralotas, dėl ištyrimo reikalo ant vietos; dėlto buvo sušaukti visi norintieji ukininkai penkių kaimų Balčiūniškuose pas Gerulį, o kiti penki Parausiuose pas Staugaitį, kur paeiliui kiekvieno kaimo ukininkai buvo išklausinėti, dėl kokių priežasčių ir ar visi nori nuo Vilkaviškio atskirti, o prie Pilviškių parapijos prisidėti; teipos-gi pralotas išreiškė ir savo nuomonę, kad ukininkai negerai darą, kad skiriasi nuo Vilkaviškio, nėra labai nuskriausę tuom Vilkaviškio bažnyčią, nės ji, stovėdama didesniame mieste ir susidėdama iš didesnių murų, reikalaujanti ir didesnio užlaikymo. Ukininkai prieš jį išpažino tą patį, ką

buvo parašę ir ant prašymo, o tuli da ir pridėjo, kad Vilkaviškio prabaščius esąs perpuikus, kad su ukininku, neturinčiu šimto margų lauko, nenori visai nė kalbėti, — paskui vėl, kad uždraudęs laidoti numirėlius ant kaiminių kapinių, kaip tai buvo nuo senovės, kas labai ap sunkino žmones, o tų, katrie neklausydami palaidoja ant kaiminių kapinių, neišrašo, per-ką sudirbęs didelę maklekainę metrikuose. Tą visą išklauses pralotas pasakė, kad rezoliucija bus apgarsinta per kanceliariją, kur bus šaukti, ir atsisveikines išvažiuo.

Minėtus vilkaviškičius verčia prisidėti prie Pilviškių parap. visokios priežastys nuo pat pradžių surėdymo parapijų artymesniejie kaimai Vilkaviškio parapijos eina į Pilviškių bažnyčią, ir kitus augščiau paminėtus reikalus joje atlieka. Per-ką tankiai ir dasigrisdavo Pilviškių prabaščiams su savo reikalais, už-ką tankiai net ir iš sakyklos išolbydavo vilkaviškičius, kad teip tankiai kiša nosį su savo reikalais ne į savo parapiją. O šiandieninis pilviškių prabaščius užpykęs net syki uždraudė, kad neitų visai vilkaviškičiai pas jį su jokiais reikalais, ir priegtam net iš bažnyčios žadėjo išmėtyt, kaip visai nereikalingus. Tą viską praleisdavo pro ausis vilkaviškičiai ir prabaščius tai užmiršdavo bėgyje laiko; prirėikus jam ar talkos mėšliui vežti, ar malkų, ar kulių akseliui, tai niekad jam neatsakydavo vilkaviškičiai, kad tik tai greičiau išigerinti prabaščiu. Teip reikalai slinko iki užstojo Vilkaviškyje prabaščium, šiandieninis D., kunigas mažo mokslo, bet dasigriebęs į džia konus, stato savę labai didžiu. Geisdams įtkiti tik tai ponams ir valdžiai, (ne ir vanalijas įvedė lenkiškas, katros jau Vilkaviškyje buvo nesakomos) o visai nesusidėdams su ukininkais, kuriuose randasi visas kunigiškas turtas, atsišaldė nuo jų, per-ką aukos labai sumažėjo, kad net ir pašaro gyvuliams pradėjo stokuoti. Ką čia daryti, kaip tą negerą pataisyti? Reikia pavieto viršininko prašyti, kad uždraustų savo valdžia laidojimą ant kaiminių kapinių, nės datirtas daiktas kitų jau prabaščiu, katrie pasiskubino tą budą užvesti jau seniaus; kad žmonės, laidodami numirėlius ant savo kaiminių kapinių, retai reikalauja pagalbos kunigų, tai suvarius laidojimą į vienas parapijines kapines, įvyksta ir tas paprotys laidoti beveik kiekvieną su kunigu, nės laidoti žmogų be kunigo, tartum, išrodytų, kad velionis butų vedęs visai netikusį gyvenimą, kad jis negalėjo užsišelpnyti tos geradėjystės. Pertai aprokavus prabaščiu, jeigu parapijoj išmiršta į tris šimtus kasmets žmonių, o prie esančių sąlygų reikalauja vos tik tai šešta dalis pagalbos kunigo, kas duoda abelnai į tukstantį rublių ant metų pelno už palaidojimą, o uždraudus laidojimą ant kaiminių kapinių,

galima dvesti iki to, kad nors pusę laidotų su kunigu, tai galėtų atnešti pelno mažiau-daugiau iki trijų tukstančių rublių ant metų, kas, žinoma, labai pašildytų prabaščiaus kišenių ir jį patį. Viršininkas, paklauses prabaščiaus, paliepė vaitams uždaryti ir užpečėtyti kaimines kapines, o žemskiams prisakė aky lai daboti, kad tas įvyktų (žinoma, tą darė viršininkas gerai pateptas prabaščiaus); o prabaščius, kad greičiau įvykdyt tą užmanymą, laidoti abelnai su kunigu, užsilipęs ant sakyklos išbarė, kad jo parapijoj esąs labai negeras budas žmonių, kad jie labai mažai rupinasi apie išganymą dušios, juog parapijoj kasmetą numiršta į tris šimtus žmonių, o vos tik tai 50 pasilaidoja su Dievu, o kiti visi laidojasi, anot jo, be Dievo (šitą išsireiškimą „su Dievu“ negalima aiškiai suprasti, ar jis gal nori pasakyti su „tarnu Dievo“, ar anai pasakė tik tai per klaidą; o gal, norėdams išaugštinti tą budą laidojimo su kunigu, patį kunigą pavadino Dievu), — gana to, kad žmonės iš to pamokslo labai nusistebėjo. Valdžiai uždraudus minėtą kavojimą, didelis pakilo triukšmas tarp žmonių už tokį naują jungą; (reikia žinoti, kad parapija Vilkaviškių labai yra nusitęsęs, juog galutiniems pareitų vežti numirėlį į 16 verstų tolio, kad dasiekti parapijines kapines, kas labai ap sunkintų parapijonis, ypač bjauriuose keliuose, pavasario palaidiniuos ir nelemtuose oruos. Parapijonys ilgai nelaukdami davę prašymus gubernatoriui, išrodydami visus kylančius iš to uždraudimo negerumus. Gubernatorius atsakė ant prašymų, kad jis tame dalyke nieko neprigulīs, kad tik tai vietinis prabaščius reikalaujās to naujo įvedimo dėl tvarkos metrių. Čia jau aiškiai išlindo yla iš maišo ir į vietą nuversti kaltę ant valdžios, užsitraukė ją prabaščius pats ant savęs. Iš to kilo vaidai ir burnyjas ant prabaščiaus; prabaščius-gi matydams, kad gali pakilti iš to didelė ugnis, daleido, apart parapijinių kapinių, da trejas prie koplyčių, bet uždėdams didelę sargybą ir lupimą, kad tas žmonėms išikyrėtų ir tokiu budu patys perstotų tolesniam laike laidoję ant koplyčių kapinių; teip norėdams viens žmogelis Parausių kaimo palaidoti savo tėvą ant Pažerių kapinių „su Dievu“ (pagal išsireiškimą Vilkaviškio prabaščiaus) užmokėjęs prabaščiu 18 rublių už mišias, da turėjo užmokėti ir už duobę 6 rublius, už žibėjimą žvakių 7 rub. 20 kap., kurios galėjo išviso sudegti tik tai už 20 kapeikų, ir už kitus dalykus; 2 rublius, — tai išviso išpuolė 33 r. su viršum. Matydami tokį lupimą ir da didelį sunkumą, uždėtą prabaščiaus su išrašymu numirėlių, per-ką daugelis pasilieka neišrašytų, priegtam da ir paklausę agentų Pilviškių prabaščiaus, su prižadėjimais, buk jis pavelysęs laidoti numirėlius ir ant kaiminių kapinių, o

katrie norėtų pasilaidoti su kunigu, tai atsieitų pigiau ir parankiau, nės Pilviškių parapijinės kapinės ir bažnyčia visai netoli.

Paklausę ukininkai agentų, ir matydami naudą iš artumo Pilviškių bažnyčios, sutarė atsiskirti nuo Vilkaviškio parapijos, o prisidėti prie Pilviškių; tas atsiskyrimas būtų atsitikęs keliais metais ir pirmiau, bet Pilviškių sena, beveik supuvusi bažnyčia gaskino vilkaviškiečius reikalu statymo naujos, nės jau jie ištyrė tą sunkumą, statydami naują bažnyčią Vilkaviškyje, kada net daugelis ukininkų pavargo dėl statymo naujos bažnyčios, (kad reikėjo mokėti po rublį nuo margo beveik per keturis metus). Bet apsunkinimai Vilkaviškio prabaščiaus ir parankumas artumo Pilviškių bažnyčios verste verčia atsiskirti nuo Vilkaviškio, o prisidėti prie Pilviškių. Pajutęs tai Vilkaviškio prabaščius pradėjo statyti visokias kliutis, pertai ar ištengs atsiskirti, ar ne, iš viršaus nežinia.

Kaimavietis.

Pustapėdžiai (*Vilkaviškio parap.*) Nuo pereinios vasaros Vilkaviškio pradinėje mokykloje yra mokintojum nekursai Ambrozevyčia, žmogus netikęs, maskolių bernas.

Kaip tik pradėjo mokint, tuojaus pasirupino įtaisyti mokykloje stačiatikišką abrožą su lempute, prieš kurį liepia vaikams suklaupus melstis.

Toks apsiėjimas su vaikais katalikais yra netikęs, ir priešingas augščiausiam ciecoriaus paliepmui nuo pereinut metų, kuriame aiškiai yra pasakyta, kad nevalia yra versti vaikus katalikus eit į cerkves ir melstis prieš abrozus ir paveikslus svetimo tikėjimo ir tt.

Išskyrus keletą, vaikai mokykloje katalikai, kaimiečiai.

Teip-gi išmokįs šits naujasis „učitelius“ vaikus keikti visokiais nepadoriais žodžiais, ko augščiau vaikai nebuvo girdėję.

Pasirupino kasžin iš kur lietuviškų knygų, spaudintų maskoliškomis litaromis, kurias išdalino vaikams ir liepė atnešti už jas pinigus. Nekurie tas knygas tuojaus sudegino. Mokintojas Ambrozevyčia, dasižinojęs apie tai, išpludo vaikus ir da nekuriuos apmušęs išvijo iš mokyklos.

Mat kokių puikų mokintoją sulaukėm?!

Ar-gi negalėtų valsčionys susirinkę padaryti nutarimą, reikalaujanti prašalinimo tokio netikusio mokintojaus.

Rodosi, juog apmokėdami mokyklą, valsčionys turi tiesą reikalauti atsakančio mokintojaus, bet ne kokio ten pašlemėko. *Kurmis.*

Iš Vištyčio (*Vilkaviškio pav.*) Neseniai teko man kalbėt su keliais ukininkais terp ko kito ir apie Hermano provą už atliuosavimą už pinigus nuo kariumenės (apie Hermaną buvo rašyta Uk-ke p. m.) Vienas iš ukininkų šaip atsiliepė:

Apkaltinimo Hermano nėra ką laukti, ir kunigai rupinasi apie jo išteisinimą.

Štai ir Aglinskui, kurio sunus neteisingai turėjo tarnauti kariumenėje, kunigas liepė sude užsigint, juog davė pinigų už atliuosavimą sunaus iš kariumenės. Nors, sako, ir prisiegti reiktų, tai kunigas liepęs neparodyt teisybę.

Nėra ką, matot, nė labai stebėtis, kad atsiranda sude liudininkai, neteisingai prisiegianti — kunigai patys išmokina

Jeigu reikalas būtų, tai galiu ir to kunigo pravardę parodyti ir tų liudytojų, prieš kuriuos pasakojosi Aglinskas. — *Skliautas.*

Garliava. Senis Jasaitis iš Šalčių, norėdamas savo sunų išteisyti, apskundė Šeškevičių, gerai žinodamas, kad jo sunus su juomi nė nesipažysta; apskundė Adomavičiukę nors sunus nei vienos knygos nuo tos merginos negavo.

Ragutis.

Naumiestis. 28 sausio Naumiestyje vėl pasirodė atsišaukimai „Broliai ir Sesers“. Policijai padarė daug triukšmą; žemsargiai su savo viršininku laktė po miestą kaip nuplikinti ir ką tik nesulaužė savo kardus, beskusdami tuos atsišaukimus.

Ir, turbūt, dėlei tos priežasties policija labai tėmijo į nepažįstamus žmones, per-ką du vaikus užėmė ant vidurio gatvės, kad parodytų raštus, kas jie per vieni; vienas parodė knygutes, o kitas nieko neturėjo tai tąjį norėjo raštavot, nuvedė pas žemskių viršininką, bet susigėdė paliepė jam eit sau, mat, šunes iš to padukimą nežinoja nė ką daryti.

Matyt, kad Naumiesčio lietuviai nesnaudžia; bet yra ir peiktinų atsitikimų: mat, Naumiestyje yra du žandarai, su kuriais mus žmonės susideda, ir net yra tokių kvailių, kurie pradeda girtuokliauti su jais; o mus nevidonams to tiktai ir reikia, kad su žmonėmis girtuokliaut, o paskui ši-tą nuo jų iškvesti. Dėlto, lietuviai, saugokitės tokių draugų, kurie su raudonais šniurais apsikarstę, kad nepakliutumėt į jų prakeiktas kilpas. *Exio Draugas.*

Virbalis. (*Vilkaviškio pav.*) Atsargiau su „abieščikais. Anom tarpu vienas karabelninkas pavardė Žilinskas iš kaimo Baltrušių (Griškabudžio valsč. Naumiesčio pav.) grįžo iš Prusų slapčia per rubežių su keleta malda-knygių ir žmogelis pakliuvo į nagus... Jisai davė „abieščikui rublį, prašydamas praleisti — ant ko šisai greit sutiko. Vienok Žilinskui beinant tasai maskolius pasivijo, nusitvėrė jį ir metė jam atgal tą rublį sakdamas: „aš tavę paimu“, ir nusivarė į kardoną. Kardone, apžiūrėję „abieščikai“ jo našulį, prisikabino buk kontrabandninkas ši-tą numetęs bevarant. Tada grįžo „abieščikas“ tais pačiais takais ir buk radęs keletą numestų kalendorių ir kelis numerius „U-ko“ ir tą viską, parsinešęs į

kardoną, ikišo i našulį prie maldaknygių. Sako, jį visaip gasdinę maskoliai, liepdami prisipažinti, kad tai rastieji daiktai priguli prie jo kontrabandos, vienok jis neprisimė, nės tuomtarpu ėjęs ir kitas kontrabandninkas, kuris minėtus dalykus numetęs ir pats pabėgęs.

Paskui jį nuvarė i Vilkaviškį pas žandarų viršininką, bet šisai jo neareštavo — Viršininkas sakęs, juog neturįs tam tikrų priežasčių areštavoti ir liepęs jį varyti i vietą jo busenos, dėlto kad jisai neturėjo nė knygučių nė pašporto. Parvarytą i valsčiaus kanceliariją tuojaus paleido.

I keleta dienų potam atsivilkio pas jį i namus Naumiečio žandaras, ir neradęs namieje įsakė, kad ant rytojaus išpat anksto atkeliautų jisai i Griškabudį kur žandaras jo lauksės. Žandaro prisakymą išpildė. Šisai raudonsiulis klausinėjo Žilinsko, iš ko jis gyvena, ar tas šešmargis jo savastis, ką valdo dabar, o labjausiai vis kvotė, ar nežinąs arba gal numanąs, kas lipina atsišaukimus? Veltui tie maskolių valdžios „šuneliai“ kvaršina sau galvą, nės apie tai, kas lipina, nėra tokio kvaילו pasisakyti jiems, o jų žandariški šnipai, kad ir visų i draugę sudėti su gudrumu begėdiškos maskolių prokuratorijos, neužuos musų pagirtino darbo takus!

Vilk.

Naumieščio pav. 21 sausio Kirkilų kardono parubežinis „abieščikas“ ant pasnigto sniego rado pėdsaką kelių vyrų, iššovė „trevoga“, tuojaus pribuvo raitų ir peščių, ir pradėjo pėdoms vytis net čielą mylę iki kaimo Parvaninkų ir nakčia pačiame įmigime žmonių įsilaužė „per groltą“ i vidų pas ukininką Valaitį, šaukdami kaip padukė. Gaspadorių ir vyrus, katruos ten rado, surišo nusigabeno i Kirkilų kardoną ir pradėjo elgtis nežmoniškai: pradėjo teip mušti tą gaspadorių, kad ant rytojaus visas kraujeis aptėkęs, ir turėjo iki Jurbarko tamožnės vežte nuvežti, nės negalėjo nė ant kojų pastovėti o kairės rankos ne pajudint negalėjo, nės ta buvo sulaužyta. O i tamožnę nunešus vyresnysis išvydęs sumuštą pasakė teip savo tarnams: teip ir gerai, reikėjo visai užmušt „tą bjaurybę“. Tai matot, mieli lietuviai, ką daro maskolių valdžia su savo padukusiais parubežiniais tarnais, kurie nakties laike kaip koki žmogžudžiai įsilaužia i vidų, riša žmones ir nežinodami ar kaltas ar ne, muša smerčiop ir daro raišais ant viso amžiaus, kaip ir padarė su minėtu Valaičiu, kuris iš tamožnės tapo nuvežtas i ligonbutį ir kažin, ar bus kas iš jo ar ne. Ogi moteris su mažais kudikiais liekta našlaitėmis ašarose skęsdamos, ir per visą amžių minėdamos apie tokias maskolių žmogžudystes. Kaip gal, sakau, maskoliška valdžia laukti nuo musų prisirišimo, jeigu ji kaip padukus meška, su

savo letena beglostydama smerčiop nuglosto. Su tokiais darbais maskolių valdžia pridirbs sau tiek priešininkų, kad vieną gražią dienele supuvė valdžios pamatai sugrius palikdami atmintį pasibaisėtinos barbarybės.

J. K.

Kalvariją. Mikalinės dvare, netoli Starpolės, kalvis susipyko su „ogrodniku“, nės šitas buk buvo pagavęs aną vaisius bevagiant ir danešęs ponui. Ponas-gi kalvį nebaudė. Apie kalėdas netikėtai atpyskėjo žandarai ir padarė pas ogrodniką kratą — rado po balkiu pakištą lietuvišką atsišaukimą. Mat kalvis nuėjęs pas žandarų viršininką tiesiog pasakė, kad toj ir toj vietoj pas ogrodniką rasit užgintų raštų. Teip ir atrasta. Ale mergaitė viena pripažino mačiusi tą kalvį prieš tai po ogrodniko grinčią besislinkiojantį. Žandaras su pusprokuratorium matydami ogrodniko nekaltybę dabar ima nagon tą kalvį ir žada papatrautk po sudu už melagingą danešimą ir pakišimą atsišaukimų.

Blindė.

Starpolė. Nors jau buvo nuo seniaus visokiais budais garsinta, kad nuo pradžios 1900 metų senoviškos penkrublės, dešimtrublinės ir dvidešimtpenkinės nustoja savo vertės,*) vienok atsiranda da žmonelės, pas kuriuos pasiliko tų pinigų ir po šiai dienai. Žinoma, tie pinigai prapuolė jau ir už juos nieko negaus.

Ale po teisybei sakant rundas čionai daro didelį neteisingą skriaudą žmonėms. Mat ant kiekvieno popierinio pinigų yra aiškiai parašyta nuo ciecoriaus vardo, kad „bumaškas“ visados gali liuosai apmaintyti viešpatystės kasose ant žvarbių pinigų (ant aukso arba ant sidabro). Apie tai-gi, kad „bumaška“ galėtų kada nors nustoti savo vertės, ten nėra parašyta. Už tai-gi aišku, kad toksai apgarsinimas sako, kada tuli popieriniai pinigai nustoja vertės, visai nesutinka su anais žodžiais ciecoriaus, juogiai juosius visados gali apmaintyt kasose viešpatystės.

Nesuprantu, kodėl rundas negali tų pinigų visados priiminėti i kasas, kaip tai pats meluodamas garsina. Juog apturėjęs juos galėtų sudeginti, jeigu nori išnaikint. O dabar prasimanė kas kelinti metai garsinti, kad toki ir toki pinigai po tokiam ir tokiam laikui negiliuoja. Žinia, rundas iš to pelną turi. žmonės-gi varguoliai pragaišti! Tai yra didelė neteisybė!

Raganius

Prienai. Atstatymas vaito ir raštininko už negaudymą liet. knygu. Buvo prie Klebiškio kanceliarijos sargas, kuris prilaikydavo ir lietuviškas knyguotes, ale buvo prie tos pačios gminos ir žemskis, da-gi katalikas. Per ilgą laiką anam žmogeliui vis laimingai sekėsi su tomis lietuviškomis knygelėmis.

*) Kaip tyrėm liko vėl ant vienų metų po senovei. Lap.

Žemskis, nors ir žinojo apie jas, ale, turbūt gerai pamylėtas, vis tylėjo. Tik dabar neseniai žemskis ėmė ir danėš savo vyriausybei apie tas valdžios gandomas knygeles. Pasidarė tuojaus triukšmas, ale ansai žmogelis paspėjo pabėgti į užrubežį. Iš čion paleido jis laišką žemskiui ir labai žemskį išdėjo laiške. Asą — „tu esi katalikas, ale nevertas ir pagonies, kad eini priešais lietuviškas knygas. Kodėl, girdi, vaitas ir jo raštininkas (nors šits maskolius) seniai žinodami apie tuos dalykus nieko niekam nesakė? O tu ėmei ir pakišai savo liežuvi!“ . . .

Žemskis laišką nunešė savo viršininkui, šitas paleido toliau . . . ir gubernatorius liepė vaitą ir tą raštininką atstatyti nuo tarnystos. Vaito pravardė Gergelis. *Gegutė.*

Kalvarijos pav. Nuo *Liudvinaro* daug sykių pereitą vasarą rinko pas mus vaitą. Kaip buvo Kriščiūną numetę nuo vaitystos už jo suktybes, toj potam jis norėjo vėl kad jį rinktų į vaitus. Valsčionys-gi jo nenorėjo. Bet atsirado toki mulkiai, ką už degtinės stiklą gatavi viską padaryt. Tie visi atėjus rinkinimas balsavo už Kriščiūną; prakilnesni liudvinaviečiai negalėjo paimt viršų, ir Kriščiūnas vėl aprinktas vaitu. Bet syki gubernatoriui jį paniekinus vėla sugryžt teip greit negalima, ir paviečio načelninkas užtvirtint jį negali; dėlto palaukės tris arba dvi sanvaitės vėl sušaukė valsčių rinkt vaitą, o čia valsčiai ir vėl tas pats atsitinka — vėl Kriš. aprenka, o gubernija apie teip tankius rinkimus nieko nežino, tai teip atsitiko per šešis mėnesius apie dešimts rinkimų ir nor Kriščiūnui ir gerokai kaštavo, bet vis-gi tapo vėl vaitu aprinktas. O Baltuškevyčius, katram gminas ir daugiau balsų sumetė, tapo kandidatu. Tada Baltuškevyčius, nenorėdamas apsileist ėmė kaštą dėt, kad Kr. numestų, o jį aprinktų. Ale bėda čia ką pradėt — reik turėt ir draugų prietam, ir pirmiausiai gerinasi gmino sekretoriui Pjackui. Pjackus, žinoma, mažu but bijojęs Aliaksos ir Kr. ir but nepradėjęs duot rodų Baltuškevyčiui, ale kaip tiktai Baltuškiavičienė atėjus pradėjo maldaut, kad užstotų už jos vyra, tas ir susigadyjo, kad to tur jos vyras tapt vaitu ir nuo to laiko pisorėlis mažai ką daboja kancelariją o tankiau daboja jauną Baltuškievyčienę, tankiai tenai nakvoja ir ant rytojaus da dienavoja seklyčioj pas Balt. o vyras jos tuolaik kulia kluone. Tai kokių yra pas mus begėdžių ir kvaivų už durną „unara“ savę ir savo namus traukia į pragarą.

Pereitį rudeni buvo atsitikimas su rinkimu „launinkų“. Žmonės aprenka „launinkų“ Kubilių, kuris prieš „viborus“ ir išsikaštavo keletą desetkų rublių ant karališkojo trunko. Kaip tikt patyrė prie tai Aleksa tuoju užbėgo jam už akių ir Kubilius likosi neužtvirtintas ant

launinko ir vėl prasidėjo nauji rinkimai launinko, tada aprenka Mika Siruti, ant to vėlei Ukčalis darė visokius „donosus“ ir tas tampa neužtvirtintas. Sirutis pasakė prieš rinkimus į Matulavičių A., kad jis pasirupintų už jį balsuot ir žadėjo duot 25 rublius. Sirutis tapo apšauktas didumu balsų. Po viborų paduoda Matulavičius Sirutį į sudą. Aleksa apkaltina Sirutį ir prisudyja atiduot 25 rub. ir su kaštais. Matulavičius sako prieš balsavimą išsikaštavęs ant degtinės. Tai kokia pas mus sudžios teisybė, — Potam ir vėl buvo rinkimai „launinkų“, tada jau įbauginti Ukialo ir Aliaksos sudais nereikėjo nė daug karališkos pirkti ir teip aprinko Ukialį launinku, o į kandidatus Bendariną J.

— 28 dieną sausio šio metų atsitiko Liudanave baisi muštinė tarp jaunų vyrų, kurie karčiamoje su peiliais susipjaustė drabužius ir galvas nekuriems subadė, vienas iš tų razbaininkų žada ir mirti; tarpe tu peštukų pirmutiniu vadu yra L. K. iš Armoniškių turtingų tėvų vaikas. Ar tai ne gėda tau, beproti, draugaut su razbaininkų gauja, ką reikėtų tokiems platyt lietuviystę, o čia platina bjauriausias muštynes.

Z. Glia.

Kauno gub.

Kaunas. Čion neseniai buvo šitoks atsitikimas: tulam žmogui beeinant ulyčia prisiartino koks-tai jaunas, augšto ugio vyrukas-miesčionis ir meldė jo pasigailėjimo ant pavargėlio, nusiskundodams, buk ilgai sirgęs, per ligą nustojęs savo tarnystos ir pertai pavargęs. Tasai žmogus, jo pasigailėdamas, išsitraukė iš kišenius pinigų su mašnele ir jieškojo smulkių: tuom tarpu pavargėlis griebė iš jo rankų visą mašną ir su žmogaus pinigais nudumė sau užkaboriais. Pakol tasai žmogus susišaukė policijantą, vagis jau spėjo gerai pasislėpti. Tai atsitiko pačiam vidurdienyje.

Užtai-gi nukelhavę į didesnę miestą, saugokitės panašių pavargėlių, nės vardan vargo valkiojasi ulyčiomis ir lenda prie žmonių, ypač iš svetur atkeliavusių, visokių plėšikai.

Kaune neseniai tapo įtaisyta elektriškas apšvietimas ir jau dabar kur-kas šviesiau vakarais ant ulyčių, nēg kitą syk. *Svečias.*

Kaunas. (Policija ir mokesčiai). Maskolių gaziotos parnešė mums navatną žinią. Kursko gubernijoje 1896 metuose du „stanovi pristavai“ praleido surinktus mokesčius. Mokėtojai jų matyt negalėdami praleistų pinigų atimti, kreipėsi prie ministro vidaus dalykų su prašymu, kad užgintų policijai rinkti mokesčius arba, kad kvitos duodamos policijos turėtų tokią pačią vertę kaip ir kvitos viešpatystės kasos, t. y., kad mokėtojams nereikėtų antru kartu mokėti mokesčių. — Rodosi, prašymas tų Kursko gub. gyventojų visai teisingas. Bet

klausykite, ką jiems atsakė p. ministeris: „pripažinimas policijai tiesos davinėti kvitas lygiai su viešpatystės kasomis priimant mokesčius uždėtų, girdi, atsakymą ant viešpatystės už praleidimą surinktų pinigų, tam-gi nėra jokio reikalo. Viešpatystės įstatymai uždeda ant policijos tik priverstiną ištraukimą mokesčių, priėmimas-gi jų priguli tik vienoms viešpatystės kasoms.“ Teip atsakė tiems nelaimingiems žmonėms susitarę du ministrai — vidaus reikalų ir viešpatystės izdo (skarbo).

Taigi žinokite dabar, kad gerių geriausiai mokesčių policijai visai ne mokėti, bet visados patiems juos nunešti į kasą; nės jeigu policija praleistų surinktus nuo jų sunkiai uždirbtus pinigus, tai jus nieko galite nuo jos ne gauti ir turėsite antru kartu dėti pinigus. Tokiu mat maskolių teisybė!

Kedys.

Iš Kauno. Vasario mėnesyje iš 7 į 8 d. pasimirė Kaune Juozas Utaras, atsiųstas čion ant poselenijos iš Vilkaviškio, Suvalkų gub., pasirupino jį išsiųsti Vilkaviškio pavieto viršininkas, Linkas. Nedavė žmogeliui nė numirt tarp savo namiškių (pati ir sunus liko Vilkaviškyje). Jau nuo seniau buvo apimtas džiovos liga; kol buvo ant vietos, ramiai, tai nė liga teip smarkiai neatsiliepė. Dabar-gi išsiųstas į svetimą vietą, senas, neturtingas, ligotas žmogus, neturėdamas uždario, turėjo skursti, vargti, ir tas jam priskubino myrį.

Ak po teisybei ne vienam iš lietuvių, tokiu ar panašiu būdu yra sutrumpintas amžis!

Zėglis.

Rietavas. Rietavo miestelį gyvena kunigaikštis Bagdonas Oginskis. Tas kunigaikštis karališkos veislės (jo tėvas Aleksandras II) apsieina su žmonėmis darbininkais, kaip tikras pasekėjas kraugerių despotų. Net darbininkas užsidirbęs kelitą kapeikų tankiai neišgauna savo pelno: ateina žmogelis pas jį, bučiuoja rankas ir kojas, prašo užmokesčio — supyksta ant galo „karaliukas“, užsimauja prištines, sužeria per veidą vargšui, pasišaukia tarną, liepia išmesti, išperti kailį nabagėliui. Da daugelis žmonių atsimeina, kaip jisai užmušė savo duonkepį už tai, kad tas neturėdamas, kuo maitinti savo didelę šeimyną pavogė porą kepalaičių duonos. Kunigaikštis, nuvedęs tą žmogelį tvartan (kutėn), liepė savo muzikantams (apie 50 muzikantų) žaisti (grajyti), o vežėjams plakti su rykštėmis tą nelaimingąjį. Kunigaikštis čia jau sėdėjo ir džiaugėsi iš vaitojimo, rėkimo duonkepio. Muzikantai žaidžia, budeliai pliekia, duonkepis, kaip gyvatė raitosi ant žemės, apsiliejo kraujais, užmigo ant amžių. Lavoną liepė kunigaikštis įkasti į mėšlus. Policija, patyrusi apie šitą, pradėjo tyrinėti, kunigaikštį ant sudo padavė. Bet ką-gi!?

Kunigaikštis karališkos veislės gali užmušinėti žmones, jam nėr bausmės už tai! Katorga, kaliniai, retėžiai — tai tik tiems paskirti, kurie neturėdami, ką valgyt, pavogs pyragą, kepalaitį duonos! Štai ir kunig. karališkos veislės užmušė nekaltą duonkepį, ir jo visa bausmė tai ta, kad jam liepė ant rankos visuomet nešioti retežėlį. Kunigaikštis užsidėjo retežėlį, bet jo nelabos rankos po senovei jieško veido sėrmėgiaus, jo širdis trokšta nekalto kraujo, jo ausys geidžia vaitojimų, verksmų vargšų žmonių. Ir dabar jis po senovei muša žmones, o valdžia to nemato, nenori matyti, nės tai daro kunigaikštis karališkos veislės! — Jis užmušė da keletą žmonių, bet apie tai nė nesiteiravo valdžia. . . .

Ugi ir dabar da neseniai, 1898 met. tas kunigaikštis karališkos veislės pradėjo byluotis už mišką su ukininku Ruškiu. — Mat čia teip yra. — Dalis mokesčių tų ukininkų, kurie prieš atliuosavimą nuo baudžios buvo po valdžią kunigaikščio, dabar eina į kunigaik. kišenę: Žmonės sudeda pinigus į kasą, o iš ten duoda dalį kunigaikščiui. Bet kunigaikščiui neužtenka tų mokesčių: jisai mislija, kad žmonės da ir su ta žeme, ką jie gavo, negali daryti, ką nori. Taigi ir dabar ukininkas Vincas Ruškis pasikirto iš po savo ganyklos apie 2 ar 3 vežimus medžių, nesiklausęs kunigaikščio. Kunigaikštis, dasižinojęs apie tai padavė Ruškį į sudą ir sude nusprendė, kad Ruškis turi užmokėti bausmės 25 rublius. Ukininkas nenutilo: jisai padavė tą dalyką į apskričio sudą (okružną), ir ten nusprendė tą patį ir da 10 rub. išlaidos (kaštų). Žinoma, tą padarė kunigaikščio pinigai: jis nežiuri ant to, ar daug jam išeis pinigų, ar ne, — jam rupi, kad tik gauti viršų ant žmonių. Bet Ruškis ir dabar nenutilo, jisai padavė į senatą. Už kelių sanvaičių parėjo toks nusprendimas: „Ruškis išteisintas. Bausmės jam nereikia mokėti“. Ruškis diktai nudžiugo, pradėjo girtis savo kaimynams: „žiurėkit vyrai! aš laimėjau! Miškas mūsų ganyklose priguli mums ir mes galime jį naudotis“. Žmonėms patiko ta naujiena: jie pirma ištikrųjų mislio, kad kirsti mišką be kunigaikščio žinios negali; dabar jie pamatė, kad miškas jų ir jie gali, ka nori, su juo daryti. — Metuose 1899 sausio mėnesį, susitarę apie 20 žmonių, išėjo kirsti miško. Jie dirbo nuo ryto iki vakaro. Ant galo apie 3 valandą danešė kas-žin-kas kunigaikščiui, kad mišką kerta. Kunigaikštis surinko iš savo dvaro gaują visokių urėdninkų, pristavą, visokių miesto žulikų ir nusiuntė juos apginkluotus pas kirtikus. Vyrai pamatė, kad jau atsibaldo „visokios smarvės“ ant jų galvos, nenusiminė ir tėsę savo darbą. Gauja užklausė, kas

daleido jiems kirsti medžius, prigulėnčius kunigaikščiu. Žmonės atsakė: „Mes kertam savo mišką, o ne kunigaikščio“. Gauja kunigaikščio liepė nustoti kirtus; ukininkai neklaušė. Tada „vyriausybė“ išsitraukė revolverius ir pakietino šauti, jei neperstos kirtę. Žmonės ir tada jų neklaušė. Tada „gauja“, užpuolė ant kirtikų ir pasidarė baisi muštynė. Nekurie iš vyrų pabėgo, o didžioji dalis nesijudino iš vietos. 4 šunpalaikiai užpuolė ant vieno ukininko Bacio; bet tas teip buvo stiprus, kad visus keturis, už sprandų sugriebęs, turėjęs ir šaukė savus ant pagalbos. Jam šaukiant prispėjo dar vienas valkata Rubežius (Rubeževičius). Tad Baciis tapo pargriautas ant žemės; bet paskui pašokęs nuo žemės sugriebė Rubežių ir kaip duos jį į žemę net jam dvasią užtraukė. Rubežius atsipeikėjęs, pagriebė šaudyklę ir peršovė koją Bacio aukščiausio kelio. Netik į Baci išovė: ir į kitus šovė (pravadžių neprimenu); vienam peršovė ranką, kitam sumušė galvą... Muštynė tęsėsi lyg pusvalandį; mušė žmonės, nors ką galėjo sugriebti: su tvoromis šaudyklėmis, kumščiomis... Paskui visus kirtikus suėmė, surišo ir nusiuntė į Rietavo kalinį; 3 sužeistus nusiuntė į ligonbutį. Baciui ligonbutį nuplovė koją. Paskui ir jį iš ligonbučio nusiuntė Rietavo kalinin; iš Rietavo išsiuntė Tauragės kalinin ir lig šios dienos da jie tebesėdi.

Visu yra suimtų 11 vyrų. Terp jų yra suimtas ir Ruškis, apie kurį augščiaus buvo minėta, nors jis ir nebuvo tą dieną drauge su kitais, bet suimtas kaip maištininkas žmonių. Sudas da tęsėsi o kaip pasibaigs negalima da žinoti.

— Tai-gi žiurekit! Valdžia daleido žmonėms kirsti savo girę, o kunigaikštis, karališkos veislės priešinasi šitam, ir jo gal bus viršus! Kam-gi tie įstatymai duoti viešpatystės? Jug įstatymai Maskolijoje, tai noras visokių „Karaliukų“! Jie, ką nori, tą daro! — Jie žmonės sermėgius neskaito už žmones... Ugi, padėkime, motina šito mus „Karaliuko“ — ji sermėgius skaitė už bjaurų sutvėrimą. Net mirdama ji negalėjo užmiršti savo didybės: ji liepė savo sunui nė vieno klapo neleisti bažnyčion, kada ją laidos. Ji numirė pernai apie Velykas. Sunus išpildė jos maldavimą: nė vieno klapo neleido bažnyčion. Bet dabar žingaidu, ar atskyrė ją ir Dievas nuo tų apskretusių, išblyškusių vargdienių sermėgių? Gal jisai teisingesnis, negu mus kunigai, kurie eina ranka į ranką su kunigaikščiu: juk tik su pagelba kunigų galėjo neįleisti klapų bažnyčion!

Tai mūsų karaliukai! Tai mūsų kunigaikštis Bagdonas Oginskis!

Butų labai malonu, kad koksai-nors lietuvis advokatas apsiimtų vesti bylą ukininkų su

kunigaikščiu. Keletas lietuvių ukininkų buvo nukeliaję Petrapilyn, bet ar ką pelnė, ar ne, nepatyrė da. Stengėsi iširti apie šitą dalyką kuo-nuo plačiausiai ir pranešiu.

Jokubas.

Airogala. Musų miestelyje atsirado labai bjaurios mados, ir kas nedėlę paregėsi šviežią madą terp mūsų lietuvačių. Daugiausiai tas madas veisia siuvėjos arba t. v. „svočkos“, kurios užsiima teip-gi gyrimu lenkiškos kalbos ir jos platinimu, nors pačios gerai nemoka. Marijona A. ir G. gatavos iš kailio išsinerti, kad tik tai ne teip rėdytis ir ne teip kalbėti, kaip lietuviams priguli. Sutikės keliu einant nesakys, kad tai Lietuvos dukrelės, ale mislysi, kad tai iš Varšavos parvažiavusios panelės ant vasaros Lietuvos oru pakvėpuot. Susiveržusios, kaip širšės, ant galvų skrybelaitės, ant rankų žemėnės veršio skuros pirštinitės, o po toms aukso žiedelis ant pirštelių. Į bažnyčią atėjusios tuojaus jieško klaupkų (lonku) atsisėst nenorėdamos drauge stovėt su „klonais“ muzikais. Seni ir silpnos moterys jau negal gaut prisėst per tas plūškes.

I. K.

— Filijoje Airogalos parakvijos Juodačiuose kunigo Petrausko tapo įvesta į bažnyčią dailus giedojimai prie vargonų, kur gieda kaimo mergaitės ir vyrai labai meilu ausims girdint gražų giedojimą, rodos ir melstis meiliau. To paties kunigo bažnytelė tapo pagražinta viduryje ir vienas altorius padaugintas, vis per jo rupestį. Kapai, kur ilsis mūsų bočių kunai pirmiau, prie kunigo Kaklauskio, buvo apleisti ir lankomi kiaulių, nės jam rūpėjo geriau eit ant medžioklės zuikių šaudyti, kaip apie bažnyčią ir kapus rūpintis. Dabar kapai su muru puikiai apmūryti net malonu žiūrėt einant pro šali. Teip-gi girtuoklystė buvo pirmiau labai išsiplatinus Juodačiu apygardoj ir ką-gi nesiplatis, kad buvėsis vadovas, Kaklauskas pats talkuose tol vaišindavo vyrus degtine, kol ant kojų ne pastovėdavo. Dabar šis ne tik ką degtinės nei lašo neduoda, bet dar visokiais budais traukia ant blaivybės, kožną šventą dieną minavodamas degtinės blėdingumą dėl žmonių. Per jo rupestį likos išvytas iš Juodačių žydas, kuris paslapčia degtinę šinkavo. Tegul šitie juo pagirtini darbai ir rupeščiai dėl gero žmonių bus kitiems vadovams už paveikslą.

J. K.

Siauliai. Pas mus atsirado dabar viena mergina, kurios darbus reikia apgarsinti, idant persergėti lietuvius nuo tokių bičiulių ir talkininkų. Yra tai senmergė St. Jakševičūtė. Ilgą laiką tarnavo maskolių teatre, įsteigtame žmonių sumaskolinimui.

Ant kalėdų buvo įtaisyta agliukė vaikams. Maskolis Misovskoi nori su tuom pritraukti vaikus. Jakševičūtė prisidėjo su džiaugsmu prie agliukės, prie maskolinimo lietuvių.

Ikiol lietuviai nesusidėjo su maskoliais, o dabar tokios išgamos daro jiems gėdą ir nupuldo juos akyse svetimtaučių. *Lenkė A. Lg.*

— 16 d. sausio šių metų padaryta krata pas studentą Janulaitį. Jo nebuvo visai Šiauliuose. Teipo-gi kratė ir jo brolių Malavėnuose. Jieškojo laišku ir lietuviškų raštų. Nieko nerado. Krata padaryta dėl paliepimo Kauno žandarų viršininko.

Ant kiek galima buvo susekti pradžią, krata iš to kilo. 5 d. sausio stud. Janulaitis važiavo rytą anksti į Malavėnus iš Šiaulių. Policija suturėjo jį, nuvedė į policiją, neva kaipo arklia vagi ir neva nežinodami jo pravardės. Palaikę kelias valandas ir iškratę paleido. Ką rado, tai ir atidavė žandarams, nors nieko pikto nerado. *Prasalaitis.*

Telšių pav. Pavardenis. Visi mes lietuviai nešame ant savo pečių sunkų maskolių valdžios jungą, bet nekurios parapijos kenčia dar prispaudimą savo dvasiškų piemenų klebonų. Vienu iš tokių klebonų yra Pavardenio klebonas — Sonda. Čion papasakosiu nors keletą jo darbų; kiekvienas Sondos parapijonas galėtų Jums daug daugiau pranešti.

Pirm šešerių metų pavardeniečiai susitelkę parsivežė sau kn. Sondą iš Varnių. Varniečiai tur but ne per daug dievobaimingi žmonės, nės nei vienas iš jų neprisidėjo klebono danginti: užtai per paskutinį pamokslą šep atsiveikinę su jais: „*velnius radau, velnius ir palieku.*“ Greitai pavardeniečiai pajuto ką per toki parsivežę.

Krupainiai ir aplinkiniai sodžiai nuo senų senovės turėjo pramintą taką į bažnyčią per svetimus laukus ir pievas teip pat ir per klebono žemę, vieškeliu einant jiems keli viorstai vyngio darėsi. Klebonas užgynė eiti per savo laukus, o kaip žmonės negalėjo suprasti jo šventų žodžių (per pamokslą sakė), tai pastatė ant lauko vartą su piktaiis šunimis ir draskė visus į bažnyčią einančius, (ne vieną bobą apdraskė) bet ir tas negelbėjo. Tada klebonas ėmė iš sakyklos keikti žmones taku einančius ir prie spaviednės ne be priėmė jų, o jeigu katrą iš netyčių išspaviedojo, tai nedavė išrisimo dažinojės, kad taku eina. Žmonės, bijodami Dievo rustybės, pradėjo su klebonu gernoju kalbėtis, prižadėjo atiduoti klebonui dvigubai ir trigubai, ką jie išmindžioja taku beeidami. Vienok klebonas nė girdėt nenorėjo — reikalavo, kad visai nustotų taku vaikščioję ir da-gi perprašytų kleboną. Ant galo žmonės kantrybės nebeteikė skundėsi vyskupui; byla buvo šep teip ištirta ačiu žmonių vienybei, nors klebonas visaip suko, bet takas po senovei paliktas.

Nuo to laiko klebonas teip įprato keikti pavardeniečius, kad nė vieni metai nepraeina,

kad neprakeiktų parapijonų už nepaklusnumą. „Ką, sako, poniško bizuno ne turiu, tai nors prakeikdamas bene suvaldysiu“, ir paaiškina, kad katrą jis prakeikia, tai to giminė iki septintos kartos kentėsenti ant dušios ir ant kuno, ne tik ant ano. bet ir ant šio svieto. Prakeikimui priežastis atsiranda kas met: mat klebonas turi laukus ir pievas, tai reikia, kad parapijonys išvežtų jam mėsą, šieną nupjautų ir suvežtų iš tolymiausių pievų savo darbus pametę turi klebonui į „talką“ važiuoti, o kaip katras neatvažiuoja, tai ir prakeikia tą; liepia važiuot ir tiems, kurie vieną tik arklį te turi susidėjus ir porinius ratus pasiskolinus.

Šimet parapijonys teisiai streiką pakėlė kantrybės netekę. Mat jau treti metai renka pinigų apdengti gontais šventoriaus ir kapų murui. Pirmais metais parapijonys sudėjo ne maž pinigų, klebonas nupirko mišką, žmonėms liepė suvežti: iš tų medžių apdengė kleboniją, o iš atlikusiųjų šventoriaus galą — daug mat medžių medegai nederėjo, todėl pateko į klebono pečius. Antrais metais pagal klebono išrovavimą buvo surinkta 86 rb., o pagal žmonių rokundo apie 200 rb.; iš miško už tuos pinigus klebono nupirkto, o parapijonų suvežto apdengė altariją ir klebonijos svirną, iš atlikusių pabaigė šventorių dengti. Šimet teip pat surinko daug pinigų, klebonas nupirko mišką, bet parapijonys — nebeveža: vos tik šeši dievobaimingi žmonės atsirado iš visos parapijos, kurie važiavo į mišką. Už toki baisų nepaklusnumą klebonėlis net per kelis pamokslus (per kalėdų šventę) susiriesdamas keikė; į spaviednę te priima dabar tik moteris ir tuos šešis išrinktuosius; o kaip kiti ateina, tai teip jus priima: „jus rup . . . dar man kraują gadišite, jau negana apši . . . man širdį, kaip muzikas kožės priėdės ir ricinos užgėrės“!... Teisybė, apart tų šešių į mišką važiaavusių liko neprakeikti visi dvarponiai, mat jų visai nė varyte nevarė į mišką važiuoti ir dar kad kokia ten Petkienė davus 1 rb. ant miško, tai iš sakyklos apskelbė (o apie triobelinkus, kurie davė iki 3 rb., klebonėlis pamiršo tur but!). Kas supranta, juog dvarponiai naudojasi iš prastų žmonių prakaito tai nesistebės tam: — „ranka ranką mazgoja“, todėl ir skriaudikas skriaudiką giria, o nukentėti ir už viską turi atsakyti žmogus darbininkas. Sonda iškeikęs pasakė parašęs prie Dievo grometą ir antspaudę prispaudęs: uždavė po 3 poterius prie šv. Antano už tuos, kurie neklauso savo patrono-klebono. Mat popiežius visų katalikų patronu esąs, vyskupas — savo diacezijos žmonių, o klebonas — savo parapijonų patronas.

Reikalui esant prakeikia ir pavienias žmogystas (bet paskui už pinigų galima esą prakeikimą atšaukti).

Kaip štai Leonas Novickis pusę metų sirgdamas neprisirengė kunigo perpravodyti, o prieš galą jau pareikalavo kunigo nakčia, — turėjo iš budinti jį iš miego ir per kokias kelmynes trankyti; už tai-gi per pamokslą ir keikė jį; netrukus Novickis pasimirė už jo kuno palaidojimą užmokėjo 120 r.: — klebonėlis pasakė gražų pamokslą kuogeriausiai minėdamas „šv. pomietės“ Leoną Novickį.*)

Nuvažiavęs prie silpno ligonio reikalauja nuo jo atiduot pinigų ant bažnyčios „dar šilta ranka“; vienas pasipriešino ir mirė ne atidavęs, o giminė ne tiek nepasirupino, tai tą žmogų mirusį iš sakyklos prakeikė. Teip-pat ir nuo sveikų žmonių prisispirdamas reikalauja atiduoti paskutinį skatiką ant bažnyčios. (Tik Dievas žin, ar daug iš tų surinktų pinigų tenka bažnyčiai; gal dar mažiau, kaip nupirkto miško!)

Už maldas labai brangiai plėšia: kaip štai — pigiausiai šliubas — 7 rub. (apart to dar turi but sunėstos dovanos ir svočios „karavojus“); nuleidimas numirėlio į bažnyčią ir kapus — mažiausiai — 7 rub., dar turi but arkliai nuvažiuoti, — pėščias neeina; jeigu mato, kad žmogus daugiau turi — duok ir gan! o jei ne — prispaus: už Rymkaus pakasynas pareikalavo nuo giminaičio 100 rub., tasai nekaip netiko ant to, bet kaip klebonas pasakė pasimsęs jo arklių (150 rub. buvo vertas), jeigu tiek neužmokės, tai žmogelis bijodamas prakišti daugiau, padėjo 100 rub.

Neturtėliai tankiai ima šliubą kitų parapijų, kur pigiau, tai klebonas visiems pasakoja, kad toksai šliubas esąs ne „vožnas“, teip susivedę žmonės (tai yra neatidavę jam paskutinio skatiko) ne galy gyventi poroj.

Bažnyčios tarnus teip-pat stipriai turi savo rankose: už patarnavimą bažnyčioje ne leidžia imti užmokėsio nuo žmonių, bet patsai moka, kiek jam patinka, o nuo žmonių už tai atlupa ant to dalyko dvigubai.

Todėl nedyvai, kad kas du mėnesiu Sonda siunčia maišelius pinigų į banką.

Toki kunigai, kaip Sonda, labiau naikina tikėjimą ne kaip maskolių valdžia, nekurių kunigų neapkenčiami socialistai ir visos bedieviškos knygelės vienkart.

Prispaustieji, skaitykit knygelės ir laikraščius, iš jų gausite pažinti savo padėjimą ir apsišvietę drasiai galėsite stoti į kovą su savo prispaudėjais ir siurbėlėmis. *Prašalaitis.*

Pasvalys (Panevėžio pav.) Carui ap-sivainikavus anais metais išėjo manifestas,

kuriame caras suteikė savo pavaldiniams „daugybę gausių mylistų“: iš kalinių išleido vagius, apgavikus ir visokias draugijai paoringas ypatas, palikdamas tenai visus tuos, kurie platino tarp žmonių apšvietimą, tautišką ir politišką susipratimą, vienu žodžiu pasilaikė kaliniuose visus tuos, kurie draugijai butų kuonaudingiausi. Kliuvo trupiniai tų neva mylistų ir mums — sodiečiams. Užgirde, kad caras padovanojo mums pusę mokesčių ir nesupratę iškarto, kokių mokesčių, vylėmės turėse nors vienus metus lengvesnius, bet rudeni pasirodė, juog mokesčiai sumažinti vos ant 1—2 rublių. „Tokių būdu Pasvalio ukinkai, kurių yra apie šimtą, laimėjo išviso 160 rublių, kuriuos paliko pas pinigų rinkėji. 40 rublių tų pinigų nutarė paskirti vienam padegusiam sodžiai Pušalatų parapijos, kuriuos anie sau netrukus ir išsireikalavo. Už likusius 120 rublių ketino pataisyti jau pusėtinaai apirusią magazino triobą, bet rinkėjo pinigai kažin kodėl ištirpo. Jis išdavė vyrams raštelį, kad sugrąžinęs per trejus metus, bet ikišioliai praėjo jau dveji metai, o pinigų dar nė rublio negrąžino. Man rodas, ans vyrukas, sukakus trims metams, pastatys vyrams geras magaryčias, o šitie ir dovanos jam. Jug už magaryčias mūsų vyrai ir savę parduotų. Kad daugiau kas skaitytų knygučes ir laikraščius, žmonės gal greičiaus išmoktų savo viešius turtus taupyti. Jug ir su bažnyčios pinigais, kurie teipgi yra viešiais parapijos turtais, tankiai einasi teip-pat. Nieks tų pinigų neprižiuri, nieks nekontroliuoja nė rinkimų, nė išleidimų, todėl kartais ir ištirpsta klebonų kisenėse begulėdami, nesuspėję pavirsti ar į šventorių, ar į kapų murus, ar į bažnyčią sienas, kaip štai nelabai senei Saložiuose atsitiko.

Kastė Baltaplaukė.

Vilniaus губ.

Malėtai. Musų parapija nemaža, parapijonų apie 7 tukst., visi bemaž lietuviai ir lietuviškai lygšiol tebekalb. Kunigą turim tik vieną, bet žmogų labai dorą, žmonių prieinamą ir žmonių mylimą. Užtat aną labai mes mylim, bet dar daugiau jį mylėtumėm, kad jis pats pasirupintų gryniau lietuviškai kalbėti, kas yra užvis daugiau reikalinga pamokslams sakyti; nės kaip mes parapijonai eidami į bažnyčią rupinamės geriau apsiprausti ir geresnes drapanas užsivilkti, rodydami tuomi savo didę godonę šventai vietai, teip-pat malonėtumėm, kad ir mūsų dušių ganytojai iš tos pačios priežasties aiškintų mums Dievo žodžius tikroje lietuviškoje kalboje, o ne kokiame ten mišinyje lenkiškų, maskoliškų ir lietuviškų žodžių. Bet tas dar neviskas: mes malonėtumėm, kad jis atstatytų nuo vietos dabartinį „poną“ vargamistrą B. V., nės gėda

*) Jeigu kur į sodžių atvažiuoja tad be keiksmu teip-pat ne apsieina; todėl piemenys paprato sakyti, išgirde kleboną kur atvažiuavęs: „eikim pasiklausyti, kaip tas mūsų balandėlis brukuoja“.

baisi mums turėti skaitliu bažnyčios tarnų toki netikusį žmogų — stačiai sakant paleistuvį ir prie to dar priešgini mūsų brangios lietuviškos kalbos. Ką tikt gal, viską jis pats gied lenkiškai, — adynas, kalėdų ir kitų švenčių giesmės ir tt., prie to dar ir pačius žmones, ypač mergaites prikalbin lenkiškai giedoti, sakydamas, kad lenkiškai esą gražiau, „poniškiau“. Yra tokių kvailių mergaičių, kurios to „ponaičio“ klauso, už ką gaun paskui nuo jo dovanų... glėbį. Teip tatau tas „ponaitis“ įdavė jau ar keturioms mergoms po vaiką. Mes malėtiečiai norim turėti vargamistrą žmogų dorą, kurs mylėtų mūsų prigimtą lietuvišką kalbą, pramokytų mūsų jaunuomenę gražiai lietuviškai giedoti, jug ir mažesnėse už musąje parapijose įvesti yra bažnyčiose gražius sutartiniai lietuviški giedojimai.

T. Kiškis.

Vidėniškiai. Sunku yra katalikui kalbėti prastai apie kunigus, geriau būtų ką gero pasakyti apie tuos savo dvasiškus vadovus. Bet, ant nelaimės, yra toki kunigai, apie kuriuos ir kentėjęs — kentėjęs nebišturi ir pradėdi rugoti. Teip šit, mes vidėniškiai jau ilgus metus turim prabašų kun. Grzybovski, penim mes jį su savo duona ir norėtumėm jį iš širdies guodoti. Bet už mūsų duoną ir godonę, kun. Grzybovski teip bjauriai su mumis apsiein, kad ir miškinis pagonis bjauriau nebusmotų. Grzybovski visus lietuvius vadina „chamais“, „chlopais“, mūsų brangią lietuvišką kalbą vadin „pagonišką“, „muzikišką“, mūsų maldakniges „liuteroniškoms“. Per pamokslus vietoje skelbti Dievo žodį užsiim gyrimu lenkiškos kalbos ir terliojimu lietuviškosios, vadindamas aną „kurvišką“ kalbą. Nesu buvęs tokiuose namuose ir negaliu didelei prieštarauti tam lenkystės apaštalui, nės jis gal geriau tokias vietas žino, vienok labai abejoju, kad tenai lietuviškai kalbėtų, nės ir Grzybovski'o gaspadinė yra pasakojusi, kad paleistuvių namuose yra kalbama poniškai, t. y. lenkiškai ir maskoliškai. Netikt iš pamokslinychos Grzybovskis terlioja, kaip tikt jo kvaila galvelė išmano, mus ir mūsų kalbą, bet nesigėdžia savo begėdiškų darbų ir viešėdamas tikro lietuvio namuose gerdamas jo gėrimus ir valgydamas jo valgius. Teip, kartą viešėdamas namuose mūsų brolio lietuvio, visų mylimo ukininko Umbraso ir pamatęs jo dvi graži, kaip lelijaiti, dukteri, pradėjo prikalbinėti Umbrasą, kad jis išmokytų savo dukteris lenkiškai ir užgintų joms kalbėti lietuviškai, nės ta kalba esanti bjauri, tankiai joje esą girdėti balsai: „kur, kur, kur“. . . . Bet štai, viena iš Umbraso dukterų atsiliepė: „ne, lenkiškai nesimokysiu, nės lenkiška kalba dėl manęs yra bjauri, joje vis girdėti: „pšy, pšy, pšy — tartum gyvatės šnypščia; o lietuviška yra maloni, graži kalba;

teip saldu yra klausyti, kad mano tėveliai lietuviškai kalba. O žodį „kur“ ir kunigai prie altoriaus tankiai minavoja! Kunigas Grzybovski baisiai susigėdo ir ilgai netrukus išvažiavo. Augšta garbė tau, skaisti ant veido, o dar skaistesni jausmuose, lietuvaitė, už tai, kad sugėdinai begėdišką priešgini mūsų kalbos: tu parodei paveikslą ir kitiems, kaip užstoti savo brangią lietuvišką kalbą prieš begėdžius! Dieve palaimink savo gausiomis mylistomis tokias mūsų lietuvaites!

J. Mulkis.

Vilnius. Sausio 22 d. Misijonierių (šv. Dvasės) bažnyčioje buvo atlaikytos mišios už dušią a. a. neseniai mirusio mūsų brolio daktaro Kudirkos: buvo atlaikytos dvejios mišios, ekzekvijos ir k. Lietuvių susirinko gana gražus būrelis. Terp tų matėsi garbingos Lietuvoje giminės Vileišiai inžinierius ir daktaras, su savo aukštai guodotonomis žmonomis, toliau mokytas medinčius Matulianis, p. Malinauskis, kelios panelės, studentai, mokytiniai ir daug kitų, — viso labo apie 100 ipatų. Visi su liudna širdžia minėjo savo brolių, buvusį vienu iš Lietuvos spindulių ir padėjusį savo gyvastį už tėvynę ir brolius savo, teip-pat prašė nuo Dievo kožnas sau ir visiems geros širdies broliams lietuviams spėkų sekti pėdomis a. a. Kudirkos, dirbti dėl gero apleistos tėvynės Lietuvos. Susirinkusieji atgiedojo lietuvišką rožančių, „Anioli Dievo“. . . ir „Diena rusta, diena ana. . .“, o du iš giesmininku p. Petrosevyčia ir p. Kurmis padėjo savo gražiais balsais kunigams ir ekzekvijoms atgiedoti. Guodotinas bažnyčios klebonas, kun. Kontrimas sąjausdamas lietuviams nepasigailėjo visą bažnyčią ir katapalių papuošti daugybe žvakių, kurios degė per visas mišias, ekzekvijas, ko nepasibaigė giedojimas „Diena rusta. . .“. Prie katapalių galo buvo pastatytas a. a. Kudirkos nemažas aprisas gražiam vainike, ant kaspino, kurio buvo lietuviškas antrašas: „Garbingam D-rui Kudirkai nuo tautiečių ir guodotojų“.

J. Šv. . . šnys.

Mintauja (Kuržemės rėdyba). Neseniai pranešiau, kad Mintaujoj areštavojo vieną jauną lietuvį, pas kurį rado porą dainelių ir knygelę „Maskolių valdžia ir žmonės“. Tą vaiką (Stanionį) tuojau, tą naktį po areštavojimo išvežė Kaunan. Iš Kauno nuvežė Aukmergės kalinin. Dabar tyrinėja ir kankina vaikinuką. Prie jo nieko neprileidžia: net tėvų. Bet už ką-gi jį teip kankina? Ar-gi už tą knygelę, kaslink kurios, rodos, gerai teisinosi? Ne, ne dėl knygelės jį kankina, bet dėl atsišaukimų, atsiradusių rudenįj Aukmergėj (apie juos jau buvo rašyta). Kaip tik galėdami, raudonsiuliai nori išgauti, kad jis buvo išvažiavęs rudenyje iš Mintaujos, bet veltu — nieko neišgauna. O jiems labai malonėtų susekti pėdas! Ir kur

tame? Tie atsišaukimai sujūdino visą Aukmerge, o lipintojo nesugauna... Ugi ir klebonas Pačkaukas, gal, paaukavo kelis rublius, kad tik susekti tą bedievį, kuris drišo taip viešai išrodinėti juodus plėmus ant gyvenimo ipėdinio Kristaus. Tik tiek blogai, kad tas „jiegamastis“ jau benegali kartu su policija įieškoti kaltininko: mat kleboną jau nukėlė dvasiška valdžia į menkesnę parapiją Kuržemen.

Mintauja. Porą sanvairių atgal man pasitaikė važiuoti su vežėju nuo vakzalų. Aš važinau kartu su savo draugu ir kalbėjovos lietuviškai. Vežėjas, išgirdęs mudu lietuviškai kalbant, užklauskė teip-gi lietuviškai:

— Kur važiuoti?

— Ten ir ten pasakiau.

Veidas vežėjo prašvito: jisai atsigrėžė į mudu ir, rodos, norėjo ką-nors pasakyti. Matyt jam malonu buvo girdėti lietuvišką kalbą.

— Na ką, ar daug jau yra lietuvių Mintaujoj? užklauskiau, truputį patylėjęs.

— O, jau nė suskaičyt nebegalima. Ana, vežėjai tai beveik visi lietuviai: tik kokią 10, 15 rasim latvių; o išviso apie pusantro šimto.

— Ar kalbasi jie lietuviškai?

— O kaip-gi? Pirmiau, da kaip tik aš atkeliavau Mintaujon, lietuviai niekuomet nesikalbėdavo, kaip tik latviškai, o dabar kur tik pasisuksi, vis lietuviškai kalba. Na, o kam mums reikia tos latviškos kalbos?

Mes jiems dabar nė gero.

— O knygų lietuviškų ar gaunat iš-kur-nors pasiskaityt?

— Tai nelabai. Maldaknygių turim, bet teip knygelių nelabai galima gauti. O gerai būtų kokią perskaityt. Ar tamista, negalėtum parupinti mums?

— Gerai pažiūrėsiu.

Mes privažiavo prie savo buto, išlipom iš rogių, o vežėjas nuvažiavo savo keliu, da kartą paprašęs lietuviškų knygelių. Ir išties, lietuviai Mintaujoj jau pradeda atsibusti, pradeda susiprasti. Jau net pašokę buvo įkurti draugystę pašalpos, kaip Rygoj: keletas padavę pašyma.

V. Pilkas-pilkas.

Liepojus. Neseniai iš Rygos į Liepoją atvažiavo viens jaunas vaikinys, įieškodamas darbo. Rygoj jis (nežinau dėl kokių priežasčių) nustojo tarnystės ir atvažiavo čionai, mislydams gauti koki-nors užsiėmimą. Bet, kaip tai neretai atsitinka, užsiėmimo jis nei jokio negavo, — ir neturėdams iš ko nusipirkti sau valgyt' pradėjo pardavinėti savo drabužius ir kitą apdarą. Ant galo, tur-but, ir tas paskutinis šaltinis išseko, nės rytmetį atrado nabagą prie vakzalų pasikorusį: kišenėj atrasta pusė butelkos alaus ir gabalėlis duonos.

Dabar po Liepojų vaikščioja be užsiėmimo daug gudų, atkeliavusių kaip girdi iš nevaisinų

ir badą kenčiančių rėdybų su vilčia gauti koki nors darbą. Darbo nei jokio jie, žinoma negavo, ir dabar kuopomis su pačiomis ir vaikais vaikščioja po gatves miesto, prašydami praeinančių pro šalį nusipenėjusių ponų pašalpos (tankiai puola net ant kelių). Bet toki jų prašymai palieka neišklausytai. *J. Barxdyla.*

Iš Anglijos.

Pasiliovus išleidinėti „Vaidelytei“ daugelis pasigedo jos. Kiti norėjo sudraust redaktorių, kad ne paliautu išleidinėjus „Vaidelytės“, kad jie (apie 20 vyrų) padarė mitingą, ir sutarė duoti redaktoriui nuo galvos po svarą pinigų apmokėti redakcijos skolas, duot ant pradžią gyventi o jei bus mažai ir daugiau duoti tik laikraštis turėtų išeiti darbininkiškoj dvasioj.

Priežastis nupuolimo „Vaidelytės“ yra tokia: Suėję keletas vyrų rašė korespondenciją ant kunigo ir laukė kada pasirodys raštas, bet tą raštą nepatalpino ir redaktorių gynėsi negavęs jojo. Nežinodami kokių budu atkeršyt kunigui, įmokyti p. P—o sumislyjo palaikyt laikraštį ant savo pusės, tada mat ką norėję tai ir galėję talpyt.

Prie jo užsiupuolimo ant kunigo daug prisidėjo žydai, nės kada kunigas suvedė lietuvių ant uždėjimo duonas keptuvės, žydai daug turėjo pragaištės. Žiemą žydų duona parsidavė po 13 penus ir šilinga, o dabar po 9—8 penus tos pačios didumos. Iš to kilo žydų piktumas, prie to Glasgovo lietuviai veik visi suvėję dirba žydo dirbtuvėse, tai ansai ir kursto juos prieš kuniga. O vėl lietuviai pykst kad sekretorius keptuvės yra statytas ne lietuvis, bet lenkas, kuris veda visas rokundas vien angliškai arba lenkiškai; kviečiant ant mitingo sąnarius pirmiau buvo rašomi laiškai lenkiškai, o dabar jau angliškai, tik vieną kartą laiškai buvo lietuviškai litografuoti. Škaitlius pirtų daiktų ir viso turto suvis įėmimo ir išleidimo kožnos dienos ir pradžios kepimo nebuvo išaiškinta žmonėms ant mitingo, tik pasakyta, tiek turi uždarbio, ir pirkta už 50 svarų arklys ir vežimas, bet čia reikalinga ir išaiškint menkiausia daiktą. Gal knygoje ir yra užrašyta, bet angliškai žmonės nemoka, suėję ant mitingo pasibara ir nieko nedąžinojė važiuoja visi spjauydami. Matant mūsų žmonių tamsybę reikia teip vest reikalus, kad visi galėtų juos suprast, kad skaitytų laikraščius, lavintųsi per ilgą laiką vis susipras, tik dabar reikalinga yra žmonėms išmintinga ir sąžiniška pagelba.

Žmonės mėtos į šalis įieškodami užtarėjo, matydami be tvarkystę prašė Montvilos, kad apsiimtų vest sekretorystę, tas neapsiima, čia į tą tarpą pasipina P. duoda rodą jiems pagal rules, (atspaustas angliškai ir lietuviškai), kad reikia

susirink 20 sąnarių ir padaryt mitingą, numest dabartinį sekretorių ir visą Komitetą. Suvažiuoja 24 sąnariai privatiškai name, pasirašė duoda žinią sekretoriui, kad sušauktų mitingą, sušaukia extra mitingą, bet suėjus visiems vėl kyla barnys tarpe vieno ir kito, sekretorius išbėgo pašaukt policiją, kad suimtų buntauninkus; šitie, matydami, kad gali pašaukt policiją, išeina lauk ir nueina į duonkepe, tenais tariasi paduot šitą reikalą advokatui, sudeda pinigų ir rengiasi paduot, bet ir dabar da tebestov po senovei; iš vienos „sandoros“ draugystės pasidarė dvi priešingos viena kitai. Žmonės nemokyti jieško užtarėjų, tai-gi čia pastoja už vadovą P. terp žmonų pakilo kalbos, buk, P. baigęs Petropilės universitetą ir buvęs Kaune advokatu, bet prasižengęs valdžiai turėjęs išbegti, igyja nuo žmonių simpatiją ir atideda reikalus visus ant jo. Kaip toliau nusiudos su duonkepe nežinia. Duona dabartės gera, kas kart daugiau reikalauja duonos žmonės, nuo žydo jau retai kas ima.

16 gruodžio — 99 m. atsibuvo parapijos mitingas Glasgove (Skotijoje), lietuvių buvo apsvarstyta parapijos reikalai, rinkimas naujų viršininkų ir peržiūrėjimas kasos ir t. t. ... Draugystės. Kazimierio pasiliko vėl ant tos pačios mokes ties 1/6 mokasi kunigui algą. Likę po išmokėjimui algos pinigai eina į kasą draugystės, iš kurios gauna pašėlpą apsirgus. Ant mitingo pasirodė, kad nekurių lietuvių yra paduotas prašymas su parašais vyskupui, kad šitas kunigas negeras, nežiurys dvasiškų reikalų, o žiurys tik duonos keptuvės ir jieškas sau biznio. Prašymas rašytas buvo žydo, nės rašytas pirma laiškas žydo pas kunigą parodo tą pačią rašyseną; iš to matyt, kad žydas išutęs ant kunigo užkeptuvę šmeižia kaip galėdamas kunigą, bet vyskupui užklausti parapijonys apie kunigą atsakė, kad gal likt tas pats tik apie 10 rėkė, kad išryt, bet, buvo balsai girdėt iš minios: jus, vyručiai pasiimkit Iekų už kunigą, tai bus jums geras, o mums šitas geras“. Teip ant sueigos parašė prašymą vyskupui ir pasirašė, kad liktų tas pats kunigas. Iš viso matyt, kad mūsų broliai mėtosi į visas puses neturėdami apšvietimo, nesuprasdami gerai savo reikalų. Šiuom laiku Skotijoje yra lietuvių apie 2700 žmonių o gal ir daugiau, nės kas dieną pribuva iš Lietuvos dešimtimis, o išvažiuojančių yra mažai. Išėjus „Vaidelytei“ atsirado daugiau skaitytojų ir turinčių šėip jau knygelii, bet „Vaidelytė“ negalėjo toliau išeidinėti dėlei mažumo prenumeratorių, prilaikymas laikraščio menkai dalėlei tik rupėjo, už tai mūsų kiti broliai per metą atsižymėja suduose. Pagal surinktas mano žinias ant sudų vidutiniškai išėjo 218 svarų sterlingų. Nedyvai, kad valdžia gali ir užlaikyt policiją, vieni mūsų broliai gali ant savo sprando užlaikyt kelis policionus, o kur da užlaikimas

publikų — tenais nevienas svaras nuvažiavo mūsų brolių, o ant apšvietimo ir sušėlpimo savo tautiečių visai mažai. Laikas broliai susiprasti apsižūrėti, kokiame padėjime mes esame.

Erskėtis.

Londonas. Lietuviai Londono jau seniai nori atsiskirt nuo lenkiškos parapijos, kurios vadovu yra neapkenčiamas lietuvių prabaščius Lechertas, lenkas. Pernai vidurvasaryj lietuviai sutarė neit į bažnyčią kun. Lecherto ir nerinkt jam kolektos. Tai, žinoma, nesmagiai atsiliepė ant kišenius kun. Lecherto ir jis apskelbė lietuviams prieš vyskupą ir kardinolą maištininkais. Lietuviai kelis syk prašė kardinolą ir vyskupo, kad butų daleista jiems parsikviesti lietuvių kunigą, bet dvasiškoji valdžia nė klausyte neklausė meldimo lietuvių. Ant galo, nepaliaujant lietuviams skūstis ir prašyti vyskupas iš valios kardinolo daleido lietuviams parsikviesti lietuvių kunigą. Lietuviai parašė į Seinų vyskupą prašydami kunigo, bet ilgai nesulaukdami atsakymo iš Seinų pasikvietė vieną kunigą lietuvių iš Skotijos ir drauge su juo nuejo pas vyskupą. Bet nemažai turėjo nusistebėti lietuviai išgirdę nuo vyskupo, kad kun. kardinolas neprimas kunigo. Tuomet lietuviai prašė, kad dvasiškoji valdžia duotų jiems rezoluciją kaslink to dalyko. Vyskupas prižadėjo išduot rezoluciją, žodžio ne dalaikė. Tuom tarpu lenkai patyrė, kad lietuviai jau tur apsirinkę kunigą ir nori jį pasilikti Londone, skraidė šen ir ten, vadžiojo liežuviams apie aprinktą lietuvių kunigą ir įkalbinėjo dvasiškijai valdžiai, kad lietuviai galų apseit be kunigo lietuvių, kad jie užtektinai moką lenkiškai ir kad pats kun. Lechertas mokas lietuviškai, kad lietuviai einą į Lecherto bažnyčią ir esą „kantanti“, tik kad visą maištą kelią keli žmonės, socialistai ir tt.

Teip budami suvadžioti dvasiškos valdžios lietuviai nė mažai nusiminė ir pamatė, kad geruoju čia nieko negali padaryt. Sutarta aprinkti kitą kelią. Pabaigoj pereitų metų ant mitingo, kada buvo išguldytas vyskupo apšėjimas ir suvadžiojimas lietuvių, tarpe lietuvių atsirado daug jautrių vyrų, kurie pajuto savo paniekinimą ir tarėsi paduot vyskupą į sudą už padarymą lietuviams bereikalingų kaštų ir žygių dėlei duoto ankščiau vyskupo prižadėjimo. Kada parapijos komitetas užklauskė susirinkusiųjų, ką reikia toliaus daryti, atsiliepė balsas: „į sudą, vyrai, į sudą paduot.“ Kiti pridurmui sušuko: „į sudą, į sudą!“ Po mitingui aprokuoti buvo kaštai, išleisti ant parkvietimo kunigo, ant žygių, mitingų ir tt. Iš viso aprokuota 22 svarai sterlingų, ir 10 šil. Neužilgo buvo parasytas prašymas kun. kard. Ledochovskį į Rymą lietuviškoji ir angliškoje kalbojė, be to buvo parašytas gana aštrus laiškas į vyskupas

su išmėtinėjimais už suvadžiojimą ir paniekėjimu mitingo sutarimo; kad lietuviai dėlei suvadžiojimo vyskupo prakišę 22 sv. ir 10 šil. ir kad norėtų, kad tie pinigai būtų sugražinti geruoju. Kopija to aštraus laiško buvo nusiųsta kun. kard. Ledockovskiui, kad parodyti, kas Londone darosi.

Nesulaukę atsakymo ant paskirto laiko lietuviai kreipėsi prie advokato ir pradėjo rinkti pinigus ant provos. Toks lietuvių drasus žingsnis padarė ne mažą įspūdį ant vyskupo ir lenkų. Kokia tai ponia Pase laktė dėlei to pas lietuvius, rašė laišką ir kalbino teip nedaryti. Lietuviai nesiskubino paduoti skundą, juo kad viens anglikas-katalikas buvo apsiėmęs paaiškintą visą lietuvių reikalą prieš vyskupą, manydamas kad vyskupas nesuprantas gerai tikro dalykų stovio. Anglikas buvo pas vyskupą ir, kaip girdės lietuviai greit gausę kunigą-lietuvi.

D.

Laiškas į Redakciją.

Guodotinas Tamista!

... Naudodamasis iš progos, turiu patarti, kad Tamista butumei atsargesnis kaslink talpinimo korespondencijų. Ypač, kad Tamista reikalauji vardų ir pravardžių aprašomųjų. Ba tankiai atsitinka, kad kas, turėdamas ypatingą ant ko piktumą, nežiuri ant teisybės, savo straipsnį breždamas. Per tai daug piktumo ir neužkantos darosi, ypač iš pusės dvasiškijos, kurią gana tankiai „U-kas“ užgauna. Yra daug, sakau, neteisybės, kaip ana apie Pilviškių 3 N. „U-ko“ pr. metų kur prabaščius jau tiesiog vagim iš-rastas. Yra daug ir pasakėlių užgaunančių dvasiškijos garbę, kaip va apietą „puotą kunigėlių“, kur jau apleisti vardai ir pravardės, o tik abelnai kalbasi apie dvasiškuosius. Tas viskas, žinoma, suvis neina „U-kui“ ant gero, ba dvasiškija ne tik neplatina priešingų sau laikraščių, ale da-gi juos atpeikia žmonėms. Ar-gi nevertėtų susiprasti ir vardan visotino lietuvių labo pasiiliauti teršti dvasiškija, ypač kad, kaip sakau, tankiai rašosi neteisingai, iš priežasties siauros ypatiškos rašėjo rustybės? Redystei viso gero, laimingesnių laikų.

Kelmelis iš Šilakojo.

Paiškinimas.

Kad geriaus susiprasti su skaitytojais ir „Uk-o“ darbininkais, mes pradėjome garsinti svarbesnius laiškus atsiustus į mus redakciją: N. 1 „Uk-o“ yra apgarsintas laiškas Žmogaus, o šiam N. talpiname laišką Kelmelio iš Šilakojo. Mes čion nesiginčysime nė su vienu nė su kitų autorium laišku, neperkratinėsime giliai užkliudytų laiškuose klausymų tik paaiškėsime čion porą dalykų 1. „Ukininkas“ yra ne mies-
cionių laikraštis, bet kaimiečių ir tik ant

kaimiečių remiasi jo buvis. Išmesti iš „Ukininko“ ukišką skyrių tai būtų vis vien ką paniekti ir apleisti visą eilę Ukininkų reikalų. Mums rodos, kad „Uk-e“ yra ne per daug, bet per mažai žinių iš ukės. Visokias smulkias žinias išskirti iš „Ukininko“ išspaudinti atskiroj knygoj dėlei daug priežasčių yra neparanku.

2. Talpinimas arba netalpinimas kokių nors straipsnių mūsų laikraščiuose priguli nuo pakraipos mūsų laikraščių, nuo supratimo tautos reikalų. Tiesa, tarpe tautos reikalų yra ir reikalai darbininkų, bet dėlei stokos spėkų materiališku ir dvasišku mes negalime aprūpinti visus tautos reikalus ir dėlto aprūpiname svarbesniuosius. Kadangi „Uk-as“ užsiima daugiausiai reikalais kaimiečių, kur darbininkai, gali sakyti skursta sykiu su ukininkais ir kur nėra geros dirvos propagandai darbininkų idejos, per tai iš prisiųstų mums raštų mes pasirenkame sau tuos, ką mums tinka, o kitus nenorime laikyti pasidėję ir siunčiame į kitus laikraščius. Rodos tokiam apsigėjime nematyt nieko blogo, kad tie raštai buna atspaudinti kituose laikraščiuose. Veikiaus jau galimo būtų rugoti, kad tuli raštai guli be naudos ir nepatenka į spaudą. Bet ir tame ne mus kaltė, kad truksta mums pinigų ir kad nebuvo ikiol redakcijoje tvarkos, o da ir dabar negali atvesti viską į prigulinčią tvarką.

3. Prie rėdymo mūsų laikraščių prigul ne viens žmogus ir ne nuo vieno žmogaus priguli laikraščių pakraipa ir jų administracija, Redaktorius gali daryt tik tai, kas gali jį išteisinti akise kitų. „Mindaugis“ patilpo į „Uk-ą“ pagal nusprendimą V. Kapso. Kitiems tas veikalas nelabai patiko, bet vis-gi jis buvo vienas iš geriausių rankraščių prisiųstų į redakciją. Įtikti visiems negali, tai reikia nors rupintis įtikti daugumui. P. Žmogus supranta, kad redakcija, tai ne vieno darbas, negali nesuprasti teip-gi sąlygų rėdymo laikraščių, nežiurint ant to jis rugoja ant redakcijos ir nerimsta dėlei to, kad „Uk-as“ rėdomas yra ne teip, kaip jis norėtų. Miela mums yra girdėti kritiką nuomonių ir rupestingumą apie mus tautos reikalus, mes prisirengę esame vesti mus reikalus pagal tautiečių norą, bet koku yra išgirsti tokius žodžius ir tokias nuomones, kurios parodo stoką teisingumo kaslink mus. P. Žmogus nori mus priversti išpildyti savo norus ir dėlto pabaigoje savo laiško rašo: „gal ir Baudžiavo Lietuvoje gali nepatikti tuliems atžagareiviams, tai ir ji neregės sviesos Prusuose“. P. Žmogus matyt tikisi, kad toks jo perserėjimas per tikrįs redakciją ir „Baudžiava Lietuvoje“ bus atspaudinta Prusuose. P. Žm. teip aukštai stato savo nuomones, kad visus, nesutinkančius su juo vadina atžagareiviais. Mes galėtume čion daug ką užtėmyti p.

Žmogui, bet mes neseksime jo paveikslą, jo taktą ir apšėjimą: mes laikome už pereigą daugiau guodoti svetimą nuomonę, juo kad ta nuomonė yra kilus iš gerų norų. Bet velytina yra, kad mus priešininkai (jeigu tik jų ir daugiau yra) teiktusi giliau apsvastyti mus padėjimą ir mus reikalus, velytina yra, kad mūsų darbininkai pirma pažintų patį gyvenimą ant vietos. Tuomet gal daugiau guodotų svetimą nuomonę ir darbus, kurie paeina iš tokio pat šaltinio, kaip ir nuomonės ir darbai p. Žmogaus.

Teisingesnis jau yra laiškas p. Kelmelio iš Šilakojo, kuris nžtėmyja, kad korespondentai, turėdami ant ko piktumą, aprašinėja atsitikimus neteisingai, ir kad yra straipsniai užgaunantieji dvasiškijos. Ant nelaimės mes turime pritarti žodžiams p. Kelmelio iš Šilakojo. Pernai mes gavome raštelį „Iš kelionės“, kur buvo ir apleisti vardai ir pavardės žmonių ir vietos atsitikimas perstatė dvasiškiją iš negeros pusės. Redakcija prašė autoriaus prisiūsti vardus, bet tas nepriuntė, ir pertai straipsnis liko neatspaudintas. Tame dalyke reikalingas yra atsargumas, tai tiesa, bet nevisuomet mes galima susekti teisybę.

Uk-o red.

Iš lauko kovos.

Kad geriaus apmatyti lauką mūsų kovos mus kareivius ir priešininkus mes įvedame naują skyrių mūsų laikraštyje, kur talpšime trumpas bet tikras žinias apie kratas, areštus, baidas, jodošius etc. Dėlto prašome mūsų sądarbininkų suteikti mums žinių apie kiekvieną atsitikimą iš lauko mus kovos, ypatingai malonėtume turėti daugiau žinių iš Kauno ir Vilniaus gub.

Kalėjimas. Kalvarijoj sėdi: 1) Jasaitis Juonas 2) Šlekys 3) Garmus 4) Vasilauckas 5) Kaunas 6) Kizelevičius 7) Paršaitis.

Baudos. Rimša sėdėjo Kalvarijoj apie 7 mėn. ir pabaigoj pereitų metų išsiųstas į Maskoliją (apsigyveno Odesoj.)

Kratos: pas stud. Janulaitį Šiauliuose, pas advokatą Birėtą Aukmergė — be pasekmės, pas Gudaitį ir pas mokintoją Pilčevskį Naumiestyje Suvalkų gub. — be pasekmės.

Išdavėjai: kun. Račkauckas iš Aukmergės („Uk. N. 2)

Nauji raštai.

1. **Balsas Amerikiečių lietuvių** į Tėvą šventąjį Leoną XIII, pusk. 20 išleista „Tev. Sargo“, spausta pas J. Schönke Tilžėje. 1900.

2. **Istoriška žinia apie Ignoselį šv. Antaną** iš Padvos p. 7, spausta pas M. Jankų Bitenuose. 1900 m.

3. **Lietuvių pratėviai** mažoje Azijoje Atspauda iš „Dirvos“.

Ataškas redaktorius Jurgis Lapinas, Tilžėje. — Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje.

4. **Trakiečių Dzukų dainos.** Atspauda iš „Dirvos.“

6. **Imtynės varguolių** su bagočiais ir Socialistų Suvienytų Valstijų platforma. Spausta Amerikoje.

6. **Paveikslai.** Parašė Žemaitė. Spauda ir kaštu „Vienybės Lietuvninkų“ 1899 m. pus. 102.

7. **Naujas laikraštis „Kurėjas“** išeina kartą per menėšį Chicaguje prekė 2,50 doleriu. Gaunamas redystėje 267 Augusta str. Chicago Ill.

8. **Apšvaiginantis gerimas** wifu bebu prieštis, pusk. 16. Spausdinta pas M. Janfu Bitenuose.

9. **Privatištas Testamentas** pagal birge-rištas Jotantnyges pusk. 134, lietuviškai išgudbe Miškas. Spausťos pas D. v. Mauderode 1900 m.

Aukos ant kankintinių.

J. Alb. iš Bellshill 1 mark.

Atsakymai.

Missapovitz. Apgarsinimų privatiškų mes negalime talpinti savo laikraščiuose dykai.

Z. Paskaityk Tamista apie rašymą korespondencijū N. 7 „Uk.“ 1899 m. Eiles „Lietuvių skundas“ peržiūrėsim.

Glitai. Liudvinaviečiai, sakot apsilėjo ir nerašo. Tik nors Tamista netingėk ir neapsileisk.

Žmogui. „Ar socialistas gali būti katalikų“ nusiuntėme į red. „Vienybės L.“ ir prašem atspaudinti tą brošūrą teip-gi skyrium su lot-lietuviška rašyba. „Boškotą“ palikame „Uk-ai.“

Autorini. „Iškirus Berniukas“ nusiuntėme „Vienybei“ nės pabaiga to rašto buvo jau patilpus „Varpe“ po užvardyjamu „Šis-tas“.

Prašalaičiai. Talpiname tik faktus korespondencijos. Dainą „Oi aš sergu“ gavome.

Apgarsinimas

Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviškoje kalboje, atspaudas Peterburge gaunamas pas išleistoji inžin. A. Maciejavskį: Nevskis pr. n. 111 b. 73. Prekė už ekzemplių su prisiuntimu Rusijoje 1 rubl., į užrubežį 1 rubl. ir 25 kap.

Turinys.

Mūsų kova. — Ukininkų draugystės Belgijoje. — Parodos Reikalai. — **Korespondencijos:** Suvalkų gub.: Senapilės pav. Pilviškiai. Vilkaviškis. Vilkaviškis. Pustapėdziai. Iš Vištyčio. Garliava. Naumiestis. Virbalis. Naumiesčio pav. Kalvarija. Starpolė. Prienai. Kalvarijos pav. — Kauno gub.: Kaunas. Iš Kauno. Rietavas. Airogala. Šiauliai. Telsių pav. Pasvalys. — Vilniaus gub.: Malėtai. Vidėniškiai. Vilnius. — Mintauja. Mintauja. Liepojus. — Iš Anglijos: Londonas. — Laiškas į Redakciją. — Paaiškinimas — Iš lauko kovos. — Atsakymai. — Apgarsinimai.